

T.C.
KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**PSİKOLOJİK SAĞLAMLIĞIN GİRİŞİMCİLİK
EĞİLİMİNE ETKİSİNDE KÜLTÜREL SERMAYENİN
ARACILIK ROLÜ**

MÜSLÜM BİTKİN

DANIŞMAN: DR. ÖĞR. ÜYESİ TUBA BİYİKBEYİ

KİLİS

2023

ÖZET

PSİKOLOJİK SAĞLAMLIĞIN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİNE ETKİSİNDE KÜLTÜREL SERMAYENİN ARACILIK ROLÜ

Müslüm BİTKİN

İşletme Ana Bilim Dalı

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Tuba BIYIKBEYİ

Sayfa:78+XI

Yıl:2023

Araştırmanın amacı, psikolojik sağlamlığın girişimcilik eğilimine etkisinde kültürel sermayenin aracılık rolünü belirlemektir. Konu hakkında mevcut literatür incelenmiştir ve daha önce Ulusal literatürde bu değişkenlerin ilişkisini bir arada inceleyen bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu yönü ile araştırmanın özgünlüğü ortaya çıkmaktadır. Araştırma, Harran Üniversitesi'nde öğrenim gören üniversite öğrencilerine anket yöntemi ile uygulanmıştır. Veriler, üniversitede lisans eğitimi alan 261 öğrenci ile yüz yüze anket yöntemiyle yapılmıştır. Araştırmada kolayda örneklem yöntemi kullanılmıştır. Anketlerin uygulama sonuçlarında elde edilen veriler SPSS 25 analiz Programı ve SPSS Process v2.16.3 makrosundan faydalanılarak analiz edilmiştir. Faktör ve güvenilirlik analizleri, tanımlayıcı istatistikler ve korelasyon analizleri SPSS 25 paket programı üzerinden yapılmıştır. Aracılık analizi için ise SPSS Process v2.16.3 makrosu kullanılmıştır. Verilerin analizi yapılırken öncelikli olarak faktör ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Araştırma sonucunda psikolojik sağlamlık arttıkça kültürel sermayenin de arttığı, psikolojik sağlamlık ve kültürel sermaye değişkenleri arttıkça girişimcilik eğiliminin de arttığı görülmüştür. Psikolojik sağlamlığın girişimcilik eğilimi üzerine doğrudan etkisi bulunmuştur ve kültürel sermayenin bu ilişkiyi güçlendirici bir etkisi olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Psikolojik sağlamlık, Kültürel sermaye, Girişimcilik eğilimi

ABSTRACT

THE MEDIATING ROLE OF CULTURAL CAPITAL IN THE IMPACT OF PSYCHOLOGICAL RESILIENCE ON ENTREPRENEURIAL INCLINATION

Müslüm BİTKİN

Department of Business Administration

Kilis 7 Aralik University, Graduate Education Institute

Supervisor: Asist. Prof. Tuba BIYIKBEYİ

Sayfa:78+XI

Yıl:2023

The aim of the research is to determine the mediating role of cultural capital in the effect of resilience on entrepreneurial tendency. The existing literature on the subject has been reviewed and no study has been found in the national literature that examines the relationship of these variables together. This aspect reveals the originality of the research. The research was applied to university students studying at Harran University by questionnaire method. The data were made by face-to-face survey method with 261 students who received undergraduate education at the university. Convenience sampling method was used in the study. The data obtained from the application results of the questionnaires were analyzed using the SPSS 25 analysis Program and the SPSS Process v2.16.3 macro. Factor and reliability analyzes, descriptive statistics and correlation analyzes were performed using the SPSS 25 package program. SPSS Process v2.16.3 macro was used for mediation analysis. While analyzing the data, primarily factor and reliability analyzes were made. As a result of the research, it was seen that as the resilience increases, the cultural capital also increases, and as the psychological resilience and cultural capital variables increase, the entrepreneurial tendency also increases. It has been found that psychological resilience has a direct effect on entrepreneurial tendency and cultural capital has a reinforcing effect on this relationship.

Keywords: Psychological resilience, Cultural capital, Entrepreneurial tendency

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans tezimin hazırlanması ve yürütülmesi sürecindeki her konuda bana yardımcı olup yol gösteren Kilis 7 Aralık Üniversitesi'ndeki danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Tuba BIYIKBEYİ' ne sonsuz teşekkürlerimi ve saygılarımı sunmayı bir borç bilirim.

Tezin veri toplama sürecindeki destekleri için Harran Üniversitesi Öğr. Gör. Fevzi YILDIZ ve Öğr. Gör. Dr. Nedim AĞAÇKESEN 'e sonsuz teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

Yüksek lisans eğitimime başladığım andan itibaren her türlü konuda beni bilgilendirip, yönlendiren Doç. Dr. Bengü HIRLAK 'a teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

Veri analizi konusunda bilgi aldığım, yardımını esirgemeyen bir diğer hocam, Dr. Öğr. Üyesi Hasan Sadık TATLI' ya da teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

Tezin jüriliğini yapan hocalarımızdan Doç. Dr. Mehmet BİÇER 'e zaman ayırdığı ve katkılarını sunduğu için teşekkür ve saygılarımı sunarım.

Son olarak tez yazma aşamasında ve aslında hayatımın her aşamasında bana daima destek olan eşim İnci IŞIK BİTKİN' e katkılarından ve varlığından dolayı teşekkür ederim.

Bu tezi canım kızım Ilgın İkra 'ma ithaf ediyorum.

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün aşamalarda bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, kullanmış olduğum tüm bilgiler ve yorumlar için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili bu beyanıma aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

İmza

Müslüm BİTKİN

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
TEŞEKKÜR	iii
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ	iv
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar DİZİNİ.....	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ	x
SİMGELER ve KISALTMALAR DİZİNİ.....	xi
GİRİŞ.....	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	3
1.1. PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK	3
1.1.1. Psikolojik sağlamlık modelleri.....	4
1.1.1.1. Henderson ve Milstein'in psikolojik sağlamlık çemberi modeli.....	4
1.1.1.2. Richardson vd.'nin psikolojik sağlamlık kuramı.....	5
1.1.1.3. Wolinler 'in modeli.....	6
1.1.1.4. Benard modeli	8
1.1.2. Psikolojik sağlamlık düzeyi yüksek birey özellikleri	9
1.1.3. Psikolojik sağlamlığı tehdit eden unsurlar	9
1.1.4. Psikolojik sağlamlığı koruyucu faktörler	12
1.1.4.1. Bireysel koruyucu faktörler.....	13
1.1.4.2. Ailesel koruyucu faktörler.....	13
1.1.4.3. Çevresel koruyucu faktörler	14
1.2. KÜLTÜREL SERMAYE	14
1.2.1. Kültürel Sermaye Boyutları	14
1.2.1.2. Katılım boyutu.....	15
1.2.1.3. Entelektüel birikim boyutu.....	15
1.2.1.4. Kültürel potansiyel boyutu	15
1.2.1.5. Kültürel bilinç boyutu	15
1.2.2. Kültürel Sermayenin Özellikleri.....	16
1.2.3. Kültürel Sermayenin Etki Alanları	17
1.2.3.1. Toplumsal ve Kültürel Sermaye	18

1.2.3.2. Eğitim ve Kültürel Sermaye	18
1.2.3.3. Dil ve Kültürel Sermaye	18
1.2.4. Kültürel Sermaye Biçimleri	19
1.2.4.1. Bedenselleştirilmiş kültürel sermaye	19
1.2.4.2. Nesneleştirilmiş (Somutlaştırma) kültürel sermaye.....	20
1.2.4.3. Kurumsallaşmış kültürel sermaye.....	20
1.3. GİRİŞİMCİLİK.....	20
1.3.1. Girişimci Olmayı Belirleyen Faktörler	22
1.3.1.1. Bireysel yaklaşım.....	22
1.3.1.2. Çevresel yaklaşımlar	22
1.3.1.3. İşletme ve firma yaklaşımı	23
1.3.2. Girişimciliği Etkileyen Faktörler.....	23
1.3.2.1. İçsel faktörler.....	23
1.3.2.2. Dışsal faktörler	24
1.3.2.2.1. Sermaye erişimi	24
1.3.2.2.2. İş ve Sektöre ilişkin bilgi.....	24
1.3.2.2.3. Sosyal ağlar ve sosyal çevre	25
1.3.2.2.4. Girişimcilik eğilimleri.....	25
1.3.3. Girişimcilik Eğilimleri	25
İKİNCİ BÖLÜM	27
2.1. PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK, KÜLTÜREL SERMAYE VE GİRİŞİMCİLİK	
EĞİLİMİ DEĞİŞKENLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLER VE HİPOTEZLERİN	
OLUŞUMU	27
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	29
3.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	29
3.1.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	29
3.1.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	30
3.1.3. Araştırmanın Varsayımları.....	30
3.1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	30
3.1.5. Veri Toplama Aracı ve Yöntemi	30
3.2. Araştırma Modeli ve Hipotezleri	31

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	33
4.1.BULGULAR	33
4.1.1. Katılımcılara İlişkin Bulgular.....	33
4.1.2. Değişkenlere İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler	38
4.1.3. Normallik Testi.....	41
4.1.4. Faktör Analizi.....	43
4.1.5. Girişimcilik Eğilimi Ölçeği Faktör Analizi.....	44
4.1.6. Kültürel Sermaye Ölçeği Faktör Analizi	46
4.1.7. Psikolojik Sağlamlık Ölçeği Faktör Analizi	49
4.1.8. Güvenilirlik Analizi	51
4.1.9 Korelasyon Analizi	52
4.1.10. Aracılık Analizleri	57
BEŞİNCİ BÖLÜM	61
5.1. ARAŞTIRMA SONUÇLARI VE ÖNERİLER	61
5.1.1. Araştırma Sonuçları	61
5.1.2. Araştırma Kısıtları Ve Öneriler	64
KAYNAKÇA	66
EKLER	70
EK-1 Araştırma Hipotezlerinin Kabul/Red Durumu	70
EK 2- Etik Kurul Onay Raporu.....	71
EK 3- Veri Toplama (Anket) Formu	72
ÖZGEÇMİŞ.....	

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1.1. Psikolojik Sağlamlık Risk Faktörleri	11
Tablo 1.2. Farklı araştırmalardaki risk faktörü	12
Tablo 1.3. Kültürel Sermaye Biçimleri ve Kısa Tanımları	19
Tablo 1.4. Girişimciliği Etkileyen Dışsal Faktörler	24
Tablo 4.1. Cinsiyetiniz.....	33
Tablo 4.2. Medeni Durum.....	33
Tablo 4.3. Kardeş Sayısı.....	34
Tablo 4.4. Babanızın Eğitim Düzeyi	34
Tablo 4.5. Annenizin Eğitim Durumu	35
Tablo 4.6. Ebeveynlerin Aylık Gelirleri (Haneye giren toplam)	35
Tablo 4.7. Sizin bireysel olarak aylık geliriniz	36
Tablo 4.8. Üniversite öncesinde hayatınızı nerede geçirdiniz?.....	36
Tablo 4.9. Sınıfınız	37
Tablo 4.10. Girişimciliğe yönelik daha önce ders/kurs vb. aldınız mı?	37
Tablo 4.11. Daha Önce Bir Girişimcilik Deneyimi Oldu mu?	37
Tablo 4.12. Ailesinde Girişimci Var mı?.....	38
Tablo 4.13. Kendi işinizi kurmak ister misiniz?	38
Tablo 4.14. Girişimcilik eğilimi ölçeğindeki ifadelerin tanımlayıcı istatistikleri	39
Tablo 4.15. Kültürel Sermaye Ölçeğindeki İfadelere Yönelik Tanımlayıcı İstatistikler	39
Tablo 4.16. Psikolojik Sağlamlık Ölçeğindeki İfadelere Yönelik Tanımlayıcı İstatistikler	40
Tablo 4.17. Normallik Testi Tablosu.....	42
Tablo 4. 18. Girişimcilik Eğilim Ölçeği KMO ve Barlett Testi Değerleri	44
Tablo 4.19. Girişimcilik Eğilim Ölçeği için Açıklanan Varyans ve Faktör Dağılımı Tablosu	45
Tablo 4.20. Girişimcilik Eğilim Ölçeğinin Döndürülmüş Faktör Yükleri Matrisi	45
Tablo 4. 21. Kültürel Sermaye Ölçeği KMO ve Barlett Testi Değerleri	46
Tablo 4.22. Kültürel Sermaye Ölçeği için Açıklanan Varyans ve Faktör Dağılımı Tablosu	47
Tablo 4.23. Kültürel Sermaye Ölçeğinin Döndürülmüş Faktör Yükleri Matrisi	48

Tablo 4. 24. Psikolojik Sağlamlık Ölçeği KMO ve Barlett Testi Değerleri.....	49
Tablo 4.25. Psikolojik Sağlamlık Ölçeği için Açıklanan Varyans ve Faktör Dağılımı Tablosu	49
Tablo 4.26. Psikolojik Sağlamlık Ölçeğinin Döndürülmüş Faktör Yükleri Matrisi	50
Tablo 4.27. Güvenirlik Analizi.....	51
Tablo 4. 28. Korelasyon Analizi	52
Tablo 4.29. Aracılık Analizi Sonuçları.....	58
Tablo 4.30. Hipotezlerin Değerlendirilmesi.....	60

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1.1. Henderson ve Milstein'in Psikolojik Sağlamlık Çemberi	4
Şekil 1.2. Richardson vd.'nin Psikolojik Sağlamlık Kuramı.....	5
Şekil 1.3. Wolin psikolojik sağlamlık düzeyi yüksek kişilerin davranışları	7
Şekil 1.5. Kültürel sermayenin özellikleri.....	16
Şekil 3.1. Araştırma Modeli ve Hipotezleri.....	32

SİMGELER ve KISALTMALAR DİZİNİ

Kısaltmalar

KS	: Kültürel Sermaye
PS	: Psikolojik Sağlamlık
Y�K	: Yüksek �ğretim Kurumu
KMO	: Kaiser- Meyer- Olkin

GİRİŞ

Günümüzde girişimcilik kavramı ülkelere ekonomik katkı sağlaması açısından oldukça önemli bir kavram olarak ele alınmaktadır. Ülke yönetimleri, farklı teşvik yöntemleri ile girişimciliği destekleyerek bu önemi ortaya koymaktadırlar. Girişimciliğe etki eden pek çok faktör vardır. Kişisel özellikler, aileden gelen sermaye, miras, kendi işini yönetme arzusu, çevre ile iyi ilişkiler bu faktörlerden bazılarıdır.

Psikolojik sağlıkla hayatta karşılaşılan zorluklara karşı ortaya çıkan olumlu bir sonuç olarak görülmektedir (Kaplan, 1999). Yani bireyin karşılaştığı zorluklarla başa çıkabildiğinde, psikolojisi sağlamlaştığı için girişim ve yeni bir şeylere başlangıç yapma konusunda da daha cesaretli olması beklenebilir. Aile, eğitim, çevresel ve kültürel durumlar da bu konu üzerinde etki edebilmektedir.

Kültürel sermaye, eğitim yoluyla ailelerde ve aileler aracılığıyla da kişilere aktarılan toplumsal bir yapı olarak ifade edilmektedir (Crossley 2001; Saygın, 2016). Yani aileler deneyimlerini çocuklarına aktarmakta ve yaşam süreçlerindeki karşılaştıkları sorunlarla başa çıkma becerilerini çocuklarına aktarmada büyük katkılar sağlamaktadır.

Kültürel sermaye, Pierre Bourdieu tarafından geliştirilen sosyolojik bir kavramdır ve sosyal ilişkiler, beceriler, bilgi ve deneyimler gibi kültürel kaynakları ifade etmektedir. Kavram, insanların sosyal çevreleriyle etkileşimleri esnasında kazandıkları ve birikim edindiği kültürel özellikleri tanımlamak için kullanılmaktadır (Bourdieu, 2010). Aynı zamanda, eğitim yoluyla ve aileler aracılığıyla da bireylere aktarılan sosyal bir yapıdır (Crossley 2001; Saygın, 2016). Kültürel sermaye, ekonomik sermayenin (parasal varlıkların) ötesine geçmekte ve bireylerin sosyal ilişkiler, bilgi birikimi ve yeteneklerle donanmış olmalarının önemine vurgu yapmaktadır. Kültürel sermayesi yüksek olan bir birey, farklı kültürlerle daha iyi iletişim kurabilmekte ve yeni fırsatları daha etkili bir şekilde değerlendirebilmektedir (Bourdieu, 2010). Bu sebeple kültürel sermayenin, girişimcilik eğilimine de olumlu etki etmesi beklenir.

Üniversite okuyan öğrenciler arasında kendi imkânlarıyla bir iş kurarak kendi kontrollerinde çalışmakta olan işletmeyi isteyen öğrenciler olabildiği gibi, istese de bunu gerçekleştirecek girişimcilik yeteneği ya da bu eğilimi gösterecek cesareti olmayanlar da mevcuttur. Bu çalışma ile amaçlanan, öğrencilerin psikolojik sağlıkla ve kültürel sermaye düzeylerinin girişimcilik eğilimlerine etki ederek kendi iş olanaklarını oluşturmak istemelerine bir etkisinin olup olmadığının tespit edilmesidir.

Araştırmanın asıl çıkış noktasını ise psikolojik sağlamlığın girişimcilik eğilimine etkisinde kültürel sermayenin aracı rolünü belirleme isteği oluşturmaktadır. Bu konuda ortaya çıkacak sonucun, öğrencilere, girişimci eğilimlerini geliştirmede bir katkı sunacağı düşünülmektedir. Sahip oldukları kültürel sermaye ve karşılaştıkları sorunlarla başa çıkma konularında izledikleri yöntem biçimlerinin girişimcilik kapasitelerini etkileyebileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın temel amacı, psikolojik sağlamlığın girişimcilik eğilimine etkisinde kültürel sermayenin aracı rolünü tespit etmektir. Literatür taraması yapıldığında bu konuda yeterli araştırma yapılmadığı görülmüştür. Bu çalışmada girişimciliği etkileyen faktörlerden kültürel sermaye ve psikolojik sağlamlık değişkenleri üzerinde durulmuştur. Araştırmada, üniversite öğrencilerine daha önceden güvenilirliği test edilmiş ölçekler ile hazırlanmış bir anket uygulanmıştır. Araştırmada kolayda örneklem yöntemi kullanılmış ve Şanlıurfa'da Harran Üniversitesi'nde öğrenim gören 261 lisans öğrencisine anket uygulanmıştır. Beşli Likert ölçekleri ile hazırlanan anket sorularından oluşan veriler SPSS 25 programı ve SPSS Process v2.16.3 makrosu aracılığıyla analiz edilmiştir. Faktör ve güvenilirlik analizleri, tanımlayıcı istatistikler ve korelasyon analizleri SPSS 25 paket programı üzerinden yapılmıştır. Aracılık analizi için ise SPSS Process v2.16.3 makrosu kullanılmıştır. Verilerin analizi yapılırken öncelikli olarak normallik, güvenilirlik ve faktör analizleri yapılmıştır. Güvenilirlik ile faktör analizleri değerlendirilirken Hair vd. (2014) tarafından belirtilen kriterler temel alınmıştır.

Analiz sonuçlarına göre de öğrencilerin kültürel sermaye, psikolojik sağlamlık ve girişimcilik eğilimleri belirlenmiştir. Psikolojik sağlamlığın girişimcilik eğilimine etkisinde kültürel sermayenin aracılık rolü olup olmadığı tespit edilmiştir.

Tezin ilk bölümünde psikolojik sağlamlık, kültürel sermaye ve girişimcilik hakkında literatür incelemesi bulunmaktadır. İkinci bölümde ise psikolojik sağlamlık, kültürel sermaye ve girişimcilik eğilimi değişkenleri arasındaki ilişkiler ve hipotezlerin oluşumuna yer verilmiştir. Üçüncü bölümde araştırmanın yönetimi, dördüncü bölümde araştırmaya yönelik bulgular, beşinci bölümde ise araştırma sonuç ve öneriler kısmı bulunmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK

Sağlamlık kavramı, Latince “resilience”, “sağlam” anlamına gelmektedir. Bir maddenin elastik olması ve eski haline geri dönebilmesini ifade etmektedir. OXFORD İngilizce Sözlüğü’ne (1958) göre sağlamlık; “sıkıştırıldıktan sonra eski haline gelmek” anlamına gelmektedir (Gizir, 2004, s. 2).

Psikolojik sağlamlık kavramı ele alınırken psikolojinin olumlu etkileri üzerinde durmamız gerekmektedir. Çünkü birey sorunlarla başa çıkabilmesi için olumlu bir psikolojiye yani sağlam bir kişiliğe sahip olması gerekmektedir. Bu da bize, gelişen dünyada bireyin olumlu kişilik özellikleri üzerinde yoğunlaşmamız gerektiğini göstermektedir. Psikolojik sağlamlığı oluşturan olumlu kişilik özellikleri; öz yeterlilik, umut, iyimserlik ve psikolojik dayanıklılıktır (Hırlak, 2020, s. 47)

Psikolojik sağlamlık kavramı üzerine birçok tanımlama yapılmıştır. Kaplan (1999, s.18) psikolojik sağlamlığı bir süreç olarak ifade etmiştir. Psikolojik sağlamlığın, hayattaki zorluklara karşın meydana gelen olumlu bir süreç olduğunu ifade etmiştir.

Gizir (2007) de genel kabul görmüş tanımların ortak özünde şu ifadelerin geçtiğini söylemektedir; Psikolojik sağlamlığın hareketli bir süreç olduğu; zorlu hayat koşulları veya risk altında olaylarla başa çıkabilme, olaylara uyum gösterebilme veya kabiliyet geliştirebilme süreçlerini içerdiğini söylemektedir. Bunun yanında, psikolojik sağlamlığın oluşabilmesi için kişinin risk ve zorluklarla karşı karşıya kalması gerektiğini ve bunun sonucunda da kişinin bu duruma uyum sağlayarak, bu olumsuzlukların üstesinden gelebildiğinde başarı elde edebileceğini ifade edilmiştir.

Kararmak (2006) ’a göre güncel ve önem taşıyan bir kavram olan psikolojik sağlamlık olumsuz hayat deneyimlerine rağmen bireyin bu olumsuz durumların üstesinden gelebilmesini ifade etmektedir. Psikolojik sağlamlık düzeyi yüksek bireyler hayatta yaşadıkları olumsuz olaylar ile başa çıkabilmek için içsel ve dışsal kaynaklardan ilham alabilmektedirler. Özyeterlik, öz-güven, geleceğe dair iyimser olmak, etkili problem çözme kabiliyeti, iç kontrol odağı, benlik saygısı, gibi etmenler içsel koruyucu faktörleri meydana getirirken, çevresel ve ailesel özellikler de dışsal koruyucu faktörleri oluşturmaktadır (Kararmak, 2006).

Gizir (2007) ’e göre psikolojik sağlamlığı etkileyen koruyucu faktörler üç ana unsurdan meydana gelmektedir. Bunlar;

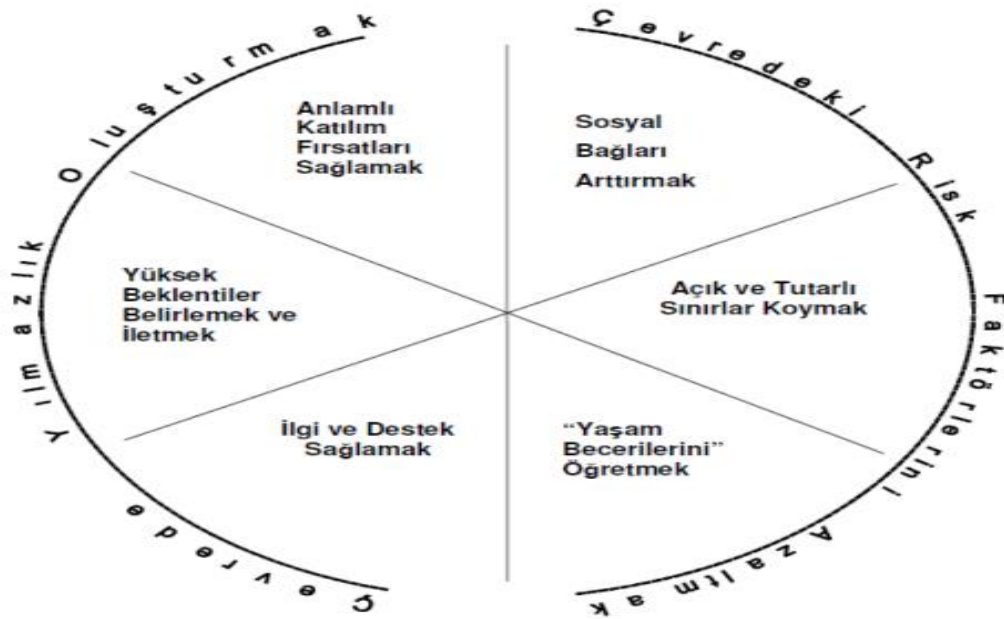
- Bireyin zorlu hayat serüveni
- Bireyin zorluklarla başa çıkabilmesi
- Zorluklara uyumdur.

1.1.1. Psikolojik sağlamlık modelleri

Bu kısımda psikolojik sağlamlık hakkında geliştirilmiş kuram ve modeller incelenmiştir. Bunlar; Henderson ve Milstein'in Psikolojik Sağlamlık Çember Modeli, Richardson vd.'nin Psikolojik Sağlamlık Kuramı, Wolinler'in Psikolojik Sağlamlık Modeli, Bernard Psikolojik Sağlamlık Modeli

1.1.1.1. Henderson ve Milstein'in psikolojik sağlamlık çemberi modeli

Henderson ve Milstein (1996) psikolojik sağlamlık kavramını; bireyler arasında değişiklik gösterebilen ve zamanla artıp azalabilen bir özellik olarak ifade etmiştir. Bunun yanında kişilerin psikolojik sağlamlıklarını altı unsura indirgemıştır. Bunları bir modelde göstermiş ve bu modele psikolojik sağlamlık çemberi adını vermiştir(Kaçar, 2022).

Şekil 1.1. Henderson ve Milstein'in Psikolojik Sağlamlık Çemberi (Gürkan, 2006)

Psikolojik sağlamlık modelinin sol tarafı “Çevrede Psikolojik Sağlamlık Oluşturmak” isimli bölüm Henderson ve Milstein (1996) tarafından Benard (1991)’in çalışmalarından faydalanılarak oluşturulmuştur. Henderson ve Milstein’ e göre çevrede psikolojik sağlamlığı yüksek olan bireyler oluşturmak istenmiştir. Hawkins, Catalono ve Miller

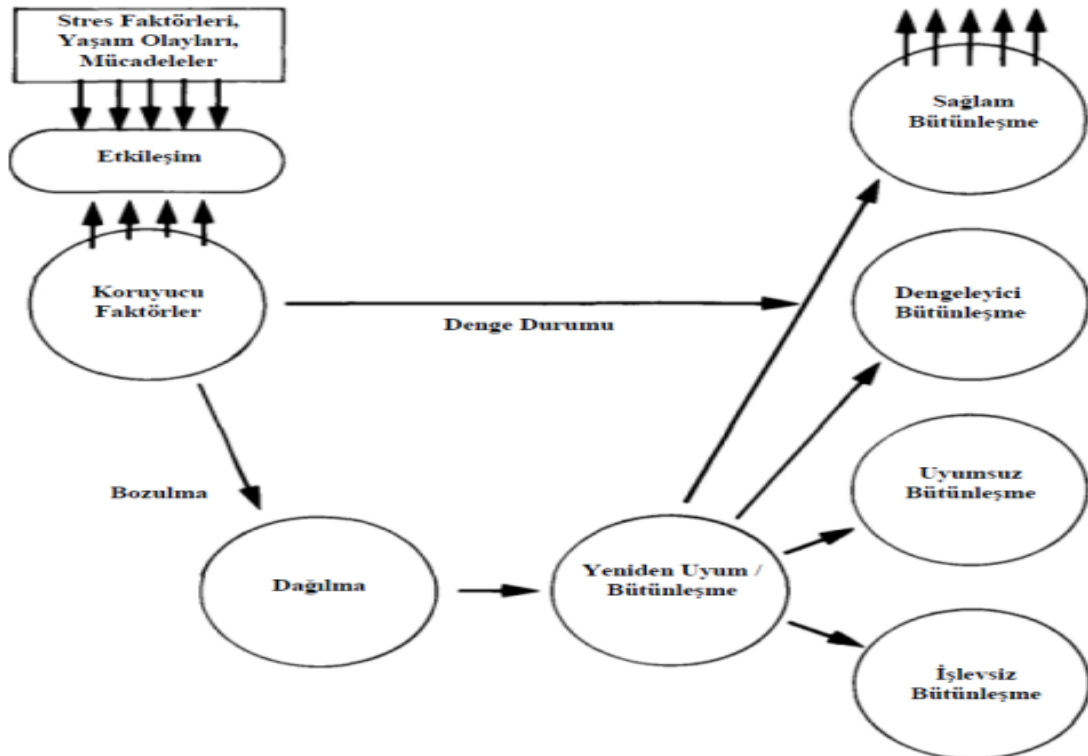
(1992)' in çalışmalarında modelin sağ kısmında “Çevrede Risk Faktörlerini Azaltmak” isimli bölümü çevredeki risk faktörlerini azaltmayı hedefleyerek oluşturmuşlardır.

Gürkan (2006) bu çember modeli kullanılarak risk faktörlerini azaltan ve psikolojik sağlamlığa artış sağlayan çevrelerin meydana getirilebileceğini ifade etmektedir (Kaçar, 2022).

1.1.1.2. Richardson vd. 'nin psikolojik sağlamlık kuramı

Bu kuram Niger, Jensen, Kumpfer ve Richardson (1990) tarafından meydana getirilmiştir. Bu kurama göre stres oluşturan durumlar iç ve dış kaynaklı olsun daima bulunmaktaydı. Kişi bu durumlarla sağlıklı bir şekilde başa çıkabilmesi için daha önce geçirmiş olduğu başarılı veya başarısız deneyimleri önemliydi. Bireyin geçirmiş olduğu bu dengesiz durum aslında bireyin psikolojisinin gelişmesinde artı bir rol oynamaktadır. Kişinin bu olumsuz davranışta edindiği tecrübe ve başa çıkabilme kabiliyeti kişiyi güçlendirmektedir. Kısacası bu kuram kişileri anlık değişen olaylar karşısında aklını, ruhunu ve fiziki yapısını biyolojik, psikolojik manevi bir denge kurarak her olaya adapte edebilmektedir.

Şekil 1.2’de Richardson (1990) tarafından meydana getirilen bir model gösterilmiştir.

Şekil 1.2. Richardson vd. 'nin Psikolojik Sağlamlık Kuramı (Richardson, 1990)

Birey, birçok durumda karşılaştığı olaylar karşısında denge durumunu koruyamaz ve bireyin denge durumu bozulur.

Bunun sonucunda aşağıdaki durumlar meydana gelir:

- **Sağlam Bütünleşme:** Dengenin bozulması durumunda meydana gelen bozulmalar sonucu bireyin psikolojik sağlamlığının gelişmesi için bir imkân oluşmaktadır. Oluşan bu yeni denge durumu birey için daha sağlam bir şekilde meydana gelmektedir. Birey bu şekilde kararlı bir denge düzeyine ulaşabilmektedir.
- **Dengeleyici Bütünleşme:** Buradaki olumsuzluk durumun üstesinden gelinmekte ve eski denge durumuna ulaşılmaktadır.
- **Uyumsuz Bütünleşme:** Burada karşı karşıya kalınan negatif durum atlatıla bilinir ama denge düzeyi eskiye göre daha düşük kalabilmektedir.
- **İşlevsiz Bütünleşme:** Burada kişi olumsuzluklar ile başa çıkmak isterken kendine zarar verici ruh haline girebilmektedir. Bu nedenden ötürü stres ile başa çıkmanın bir göstergesi olarak güçlü bir psikolojik sağlamlığa sahip olma gösterilebilir (Richardson, 2002).

1.1.1.3. Wolinler 'in modeli

Steven Wolin psikiyatr olarak yıllarca geleneksel yöntemlerle birçok hastayı tedavi etmiştir. Bu geleneksel yöntemlere göre doktorlar hastalarının sorunlarına göre hastalığı teşhis etmekte ve danışanlara ilaçlarla veya terapilerle tedavi etmekteydi. Bu yöntemde danışan, hasta veya güçsüz olduğu kabul ediliyor ve doktor hastaya yol gösteriyordu. Wolin kullanılan bu geleneksel yöntemden hoşnut olmadığından daha sonrasında hastanın sahip olduğu güçlü yönleri yönelmeyi seçmiştir (Gürkan, 2006).

Steven Wolin ve eşi Sybil Wolin (1993) psikolojik sağlamlıkları yüksek bireylerle yaptıkları çalışmalar ve deneyimler sonucunda bu modeli geliştirmişlerdir. Psikolojik sağlamlık davranışlarını gruplandırarak bunlara “yedi psikolojik sağlamlık davranışı” olarak adlandırmışlardır. Bu davranışlar ise Şekil 1.3’de gösterilmiştir.

Şekil 1.3. Wolin psikolojik sağlamlık düzeyi yüksek kişilerin davranışları (1993)

- İçgörü (Insight): Problemli ailelerde oluşabilen sorunları sorgulama ve bunları açığa vurabilme kabiliyeti,
- Bağımsızlık (Independence): Problemli aile ortamından zarara uğramamak için bu ortamdan uzaklaşabilme,
- İlişkiler (Relationships): Problemli ailenin kişiye sağlayamadığı sevgi, destek ve huzurun bireye sağlıklı bir şekilde sağlanması,
- Girişim (Initiative): Problemli ailelerden gelen çocukların üzerinde oluşturulan karamsarlık ile savaşmak,
- Yaratıcılık (Creativity): Bireye acı veren yaşantıları bir sanat dalı yardımıyla anlatma çabası,
- Mizah (Humor): Hayatındaki zorluklara rağmen kişinin kendine gülerek ve başkalarını güldürerek sorunlarla başa çıkabilmesi.

- Ahlak (Morality): Bireyin çevresindeki kötülükler karşısında bile iyi bir kişi olabilmesi ve akla dayalı bir vicdana sahip olması anlamına gelmektedir (Gürkan, 2006; Wolin ve Wolin, 1993).

Bunun yanında Steven Wolin ve eşi Sybil Wolin (1993) “Zarara Karşı Mücadele” olarak isimlendirdikleri bir model daha oluşturmuşlardır. “Zarar Modeli” kişileri zarara uğramış, hasta ve tedaviye ihtiyacı olan bireyler olarak tanımlamaktadır. “Zarara Karşı Mücadele” modelinde ise kişileri geçirdikleri olumsuz tecrübeler neticesinde bireyleri daha güçlü ve sağlam bir yapıya ulaştırmış kabul etmektedir (Gürkan, 2006).

1.1.1.4. Benard modeli

Benard (1991) meydana getirdiği psikolojik sağlamlık modelinde bazı özelliklerin doğuştan getirildiğini bazı özelliklerin ise sonradan kazanıldığını söylemektedir.

Psikolojik sağlamlık derecesi yüksek kişilerin doğuştan gelen özelliklerini şöyle ifade etmiştir:

- Sakin bir yapıda olma,
- Başka kişilerden tarafından iyi dönütler alabilme.

Psikolojik sağlamlıkları yüksek kişilerin sonradan edindikleri özellikler şunlardır:

- Başka kişilere karşı iyi hisler besleme,
- Kişiler arası iyi bir iletişime sahip olma ve dilini iyi kullanabilme yeteneği,
- Kendini eleştirebilme ve çevresindeki durumların komik yönünü görebilme,
- Kimlik anlayışının olması,
- Özerk bir yapıya sahip olma ve girişimcilik özelliklerini barındırma düzeyi yüksek olma,
- Çevresindekilerin farkına varma ve çevresinden uzaklaşabilme kabiliyeti,
- Realist bir amacı olma,
- Problemler karşısında çözüm odaklı olma ve karar verebilme yeteneği olması

Benard (1991) 'a göre psikolojik sağlamlığı yüksek bireyler yetiştirmek için, onlarla iyi ilişkiler içinde olunması gerektiğini söylemektedir.

Bunun yanında onların en çok vakit geçirdiği  ortama odaklanılması gerektiğini de söyler. Bunlar; ev, okul ve toplumdur.

1.1.2. Psikolojik sağlamlık düzeyi yüksek birey zellikleri

Birey karşılaştığı zorluklarla başa çıkarken sahip olması gereken yapısal bazı özelliklerin olması gerekmektedir. Bu yapısal özelliklerin ne kadar sağlam olduğuyla alakalı olarak karşılaşılan zorluk o denli kolay atlatıla bilinmektedir.

Psikolojik sağlamlığı yüksek bireyler stresli olaylar karşısında yılmadıkları aksine kendilerini hızlı bir şekilde toplarladıkları, olumsuz koşullar karşısında daha da güçlenmiş olarak çıktıkları grlmektedir (akt. Gran, 2021; Henderson ve Milstein, 1996). Psikolojik sağlamlık bazı özellikleri bakımından doğuştan geldiği, bazı özelliklerin ise sonradan çevreden yardımıyla edinildiği grlmektedir.

Psikolojik sağlamlığı yüksek bireylerde, benlik saygıları ve denetim odakları yüksek (etinkaya ve Kararımak, 2011), yalnızlık sorunu yaşamayan (Güloğlu ve Kararımak, 2010), sorun çözmeye odaklı (Dumont ve Provost, 1998), sosyal destek, umut ve sosyo-ekonomik avantajlara sahip (Williams ve Nelson-Gardell, 2012), sosyal yetkinlik, iletişim becerileri yüksek (Kumpfer, 1999), bağımsız, iyimser (Benard, 1991), mizaçlı, yapıcı, algılama yeteneği yüksek ve uyum sağlayıcı karaktere sahip bireyler olduğu grlmektedir (Masten ve Coastworth, 1998, akt. Grgan ,2021). Benard (1991) 'a göre mizaç ve huy doğuştan gelmekte diğer özelliklerde sonradan kazanılmaktadır.

1.1.3. Psikolojik sağlamlığı tehdit eden unsurlar

Kararımak (2006) 'a göre kişinin hayatındaki zorluklar ve olumsuz hayat tecrübeleri kişinin iyi bir hayat sürmesinde ve sağlam bir psikolojiye sahip olmasında bir tehdit unsuru olarak grlmektedir. Yoksulluk, ailedaki hastalıklar, genetik bozukluklar, boşanma, cinsel taciz, doğal afetler ve terör risk faktörleri olarak sayılabilmektedir (Kararımak,2006).

Literatürde, psikolojik sağlamlık kavramı, özellikle ocuk ve gençleri konu alan birçok değişik risk faktörü üzerinde durulmuştur. Gizir (2007) 'e göre psikolojik sağlamlık araştırmalarında ele alınan risk faktörleri çevresel risk faktörleri, bireysel risk faktörleri ve ailesel risk faktörleridir. Bunların içerikleri ise aşağıdaki gibidir;

- Bireysel risk faktörleri;
 - Hastalıklar
 - Hayatta karşılaşılan olumsuz olaylar
 - Erken doğum
- Ailesel risk faktörleri;
 - Anne-Babaların hastalıkları
 - Anne-Babaların boşanması veya onların ölümü
 - Genç yaşta anne olma
- Çevresel risk faktörleri;
 - Olumsuz hayat koşulları ve yoksulluklar
 - Çocuk tacizi
 - Toplumsal travmalar
 - Toplum tarafından baskı, şiddet görme veya ailedeki sorunlar
 - Barınma sıkıntısı (Gizir, 2007)

Kaçar (2022) yaptığı çalışmalarda bu risk faktörlerini derlediğinde aşağıdaki tablodaki gibi sonuçlara ulaşmıştır.

Tablo 1.1. Psikolojik Sağlamlık Risk Faktörleri(Kaçar, 2022)

RİSK FAKTÖRLERİ		
Bireysel Risk Faktörleri	Ailesel Risk Faktörleri	Çevresel Risk Faktörleri
Erken Doğum (Masten ve Reed, 2002)	Kötü Muamele (Luthar, 2006)	İşsizlik ve Göç (Agaibi ve Wilson, 2005)
Güvensiz Bağlanma (Roche, Runtz ve Hunter, 1999)	Fiziksel, Duygusal ve Cinsel İstismar (Luthar, 2006)	Azınlık Toplumu (Spencer-Rodgers ve Colins, 2006)
Düşük Özgüven (Rutter, 1987)	Yoksulluk (Lynch ve Cicchetti, 1998)	Toplumsal Şiddet (O'Donnell, Schwab-Stone ve Muyeed, 2002)
Düşük Otokontrol (Rutter, 1987)	Ebeveyn Akıl Hastalığı (Lynch ve Cicchetti, 1998)	Savaş (Masten ve Coatsworth, 1998)
Antisosyal ve Uyumsuz Davranışlar (Rutter, 1987)	Ebeveyn Çatışması (Lynch ve Cicchetti, 1998)	Doğal Afetler (Masten ve Reed, 2002)
Hayat Zorlukları ile Etkili Olmayan Başa Çıkma Yöntemleri (Rutter, 1987)	Düşük Sosyoekonomik Seviye (Lynch ve Cicchetti, 1998)	

Akar (2018) 'a göre risklerin kavramsallaştırılmasıyla alakalı birtakım zorluklar olmasına rağmen araştırmacıların 1980'li yıllardan bu güne genel olarak; davranış bozuklukları, akademik başarısızlık, sağlık problemleri, cinsel istismar, suç işleme ve madde kullanımı gibi kriterleri risk olarak aldığı görülmektedir. Farklı araştırmalarda risk faktörü olarak değerlendirilen unsurlar kategoriler halinde sunulmuştur.

Tablo 1.2. Farklı araştırmalardaki risk faktörü(Akar, 2018)

Biyolojik ve Kişisel Faktörler	Ailevi Riskler
Düşük doğum ağırlığı (Durlak, 1998)	Ebeveynin fiziksel kontrolünün olmaması (Durlak, 1998)
Erken doğum (Gizir, 2012)	Ebeveynin madde kullanımı (Durlak, 1998)
Kronik hastalıklar (Gizir, 2012)	Aile içi çatışma düzeyi (Durlak, 1998)
Beyin hasarları (Durlak, 1998)	Aile içi şiddet (Durlak, 1998)
Mizaç (Werner, 1993)	Sosyal destek yetersizliği (Durlak, 1998)
Engellilik (Durlak, 1998)	Sosyal izolasyon (Durlak, 1998)
Kötü muameleye maruz kalma (Collishaw ve ark., 2007)	Ebeveyn kaybı (Lin ve ark., 2004)
Olumsuz yaşam olayları (Masten, 1999)	Babanın en az bir kez hapis cezası almış olması (Kandel ve ark., 1988)
Yüksek kronik stres(Radke-Yarrow ve ark., 1993)	Ailedeki patolojilerin fazla olması (Radke-Yarrow ve ark., 1993)
	Psikiyatrik hastalığı olan bir ebeveynle yaşama (Masten, 2001)
Okulla İlgili Risk faktörleri	Sosyal ve Çevresel Faktörler
Okul başarısının düşük olması (Durlak, 1998)	Sosyal çevreden şiddet görme (Durlak, 1998)
Olumsuz akran grubu (Durlak, 1998)	Çevrede sosyal destek verecek kuruluşların olmaması (Durlak, 1998)
Akran Zorbalığı (Durlak, 1998)	Kültürel ayrımcılığa maruz kalma (Durlak, 1998)
Okula bağlılığın yetersiz olması (Durlak, 1998)	Yoksulluk (Masten, 2001)
	Çocuk istismarı (Masten, 2001)
	Doğal afetler (Masten, 2001)
	Deprem (İkizer, 2009)

1.1.4. Psikolojik sağlamlığı koruyucu faktörler

Akar (2018) 'a göre koruyucu faktörler, riskleri bertaraf etmek için kullanılan değişkenler olarak ele almak gerekmektedir. Burada koruyucu faktörler belirlenirken genel anlamda iki yöntemin uygulandığı görülmektedir. Bunlardan ilki değişken temelli istatistiksel yöntem, ikincisi birey temelli yöntemdir (Arslan, 2015). Birinci yöntemde koruyucu faktörlerin belirlenmesinde regresyon analizleri, aracı ve düzenleyici modeller kullanılmaktadır. Birey temelli yaklaşımda ise risk faktörlerine maruz bırakılan kişilerin özellikleri karşılaştırılmaktadır (Akar, 2018).

Gizir (2007) araştırmasında risk faktörlerini ve koruyucu faktörleri üç gruba ayırmıştır. Bunlar; Bireysel, Çevresel ve Aileseldir.

1.1.4.1. Bireysel koruyucu faktörler

- Yaş
- Sağlık
- Zekâ
- Cinsiyet
- Özerklik
- Problem çözme yeteneği
- Akademik başarı,
- Olumlu veya kolay mizaç
- İyimserlik ve umut
- İç kontrol odağı
- Benlik saygısı ve özyeterlilik
- Sosyal yetkinlik
- Kişisel farkındalık ve kendini kabul
- Hedeflere sahip olma ve gelecekle ilgili iyimserlik
- Mizah duygusuna sahip olma

1.1.4.2. Ailesel koruyucu faktörler

- Destekleyici ebeveyn veya ailedeki biriyle olumlu ilişkiler
- Etkili anne-baba veya evde hakim olan kurallar
- Çocuklara yönelik oluşan gerçekçi beklentiler

1.1.4.3. Çevresel koruyucu faktörler

- Sosyal çevredeki destekleyici bir yetişkin ile olumlu ilişkiler
- Akran / Arkadaş desteği
- Verimli toplumsal kaynaklar(İyi okullar vb.) (Gizir,2007)

1.2. KÜLTÜREL SERMAYE

Birey sahip olduğu kişilik yapısını aileden gelen genetik etkinin yanında aynı zamanda da yetiştiği sosyal çevresinden kültürlenme yoluyla almaktadır. Bu kültürlenme yoluyla sahip olduğu özellikler bireyin karakter özelliklerinin şekillenmesinde önemli rol oynamaktadır. Kişinin karakter yapısı oluşurken çevresinden edindiği sosyal ve entelektüel birikimler önemli rol oynamaktadır. Bu açıdan baktığımızda kısaca kültürel sermaye kavramı bireyin hayatı boyunca edindiği sosyal ve entelektüel bilgi ve beceri birikimidir, diyebiliriz. Kültürel sermaye kavramını açıklayan birçok kişi olmuştur. Bunlardan en önemli katkıyı fransız sosyolog ve felsefeci olan Pierre-Felix Bourdieu'dur. Bourdieu (1977) ise sermaye kavramını baskın kültürel değerleri kodlarla göstererek çocuklarda alışkanlık kazanması olarak tanımlamaktadır.

Michelelamont ve annettelareau (1988), kültürel sermayeyi paylaşılan eğilimler, biçimsel bilgiler, kültürel işaretler ve davranışlar olarak tanımlamaktadır. Crossley (2001), kültürel sermayeyi ilk olarak eğitim vasıtasıyla ailelerde ve aileler yardımıyla da kişilere aktarılan sosyal bir olgu olarak tanımlamaktadır (akt. Saygın, 2016). Yani aileler deneyimlerini çocuklarına aktarmakta ve yaşam süreçlerindeki karşılaştıkları sorunlarla başa çıkma becerilerini çocuklarına geçmesinde büyük katkılar sağlamaktadır.

1.2.1. Kültürel sermaye boyutları

Kültürel sermaye toplumun seçim tarzları, yaşam biçimleri, üretim tüketim modelleri ve diğer toplumlardan farklılaşan yönlerini kapsamaktadır. Belirtilen özellikleri ile kültürel sermaye kavramını tüm boyutları ile ilişkilendirerek anlamlandırmak gerekmektedir (Uslu, 2022). Kültürel sermaye kavramı dört ana unsurdan meydana geldiği görülmektedir. Bunlar; kültürel potansiyel boyutu, katılım boyutu, kültürel bilinç boyutu ve entelektüel birikim boyutudur.

1.2.1.2. Katılım boyutu

Katılım boyutu kültürel ve sosyal etkinliklerde katılımı ifade etmektedir. Yani bir kültürel faaliyet veya sosyal etkinlik için topluluklar bir araya gelirse o toplumda toplumsal ve sosyal ilişkiler de artmaktadır. İnsanların bir araya gelmesini sağlayan törenler, kutlamalar vb. etkinlikler insanlar arasındaki kültürel ve sosyal ilişkilerin gelişmesinde büyük rol oynamaktadır. Çiftçi (2020) 'ye göre kültürel faaliyetler için bir araya gelen kişilerin arasındaki oluşan samimiyet, iletişim ve iş birliği, sosyal ve kültürel sermayenin gelişmesinde olumlu katkıları bulunmaktadır.

1.2.1.3. Entelektüel birikim boyutu

Birey sosyal bir varlık olduğundan gelişime ve değişime açık olmalıdır. Fikirlerini rahatça ifade edebilmesi ve kültürel sermayesinin oluşabilmesi için bir bilgi birikimine ihtiyaç duymaktadır. Bu birikim için ise beslenmesi gereken kaynaklar bilim, sanat, edebiyatın yanında felsefi ve toplumsal alanlar da olması gerekmektedir. Arslan (2021) 'a göre entelektüel kavramı, kelime olarak bilim, teknik ve kültürün birçok alanında eğitim almış aydın, münevver kişi olarak ifade edilmektedir. Entelektüel nitelikler okul ve aile aracılığıyla ulaşılan kültürel sermayenin tamamını ifade etmektedir. Çiftçi (2020) ise entelektüel birikim, sanat, bilim, edebiyat vb. alanlarda bilgilenmenin yanı sıra felsefi ve toplumsal alanlarda da özgür, özgün fikirleri meydana getirmeye sahip olmaktan geçtiğini ifade etmiştir.

1.2.1.4. Kültürel potansiyel boyutu

Kültürel potansiyel boyut, birey zihinsel ve bedensel olarak gelişip, olgunlaşırken bu süreçte kazandığı deneyimleri ifade etmektedir. Çiftçi (2020) 'ye göre bireyin içinde yaşadığı toplulukta kendisini bir şekilde ön plana çıkarması, kendisini çevresindekilere fark ettirecek özellikleri, kültürel kazanımları, kültürel potansiyelinin yüksek olmasıyla mümkün olduğunu söylemektedir.

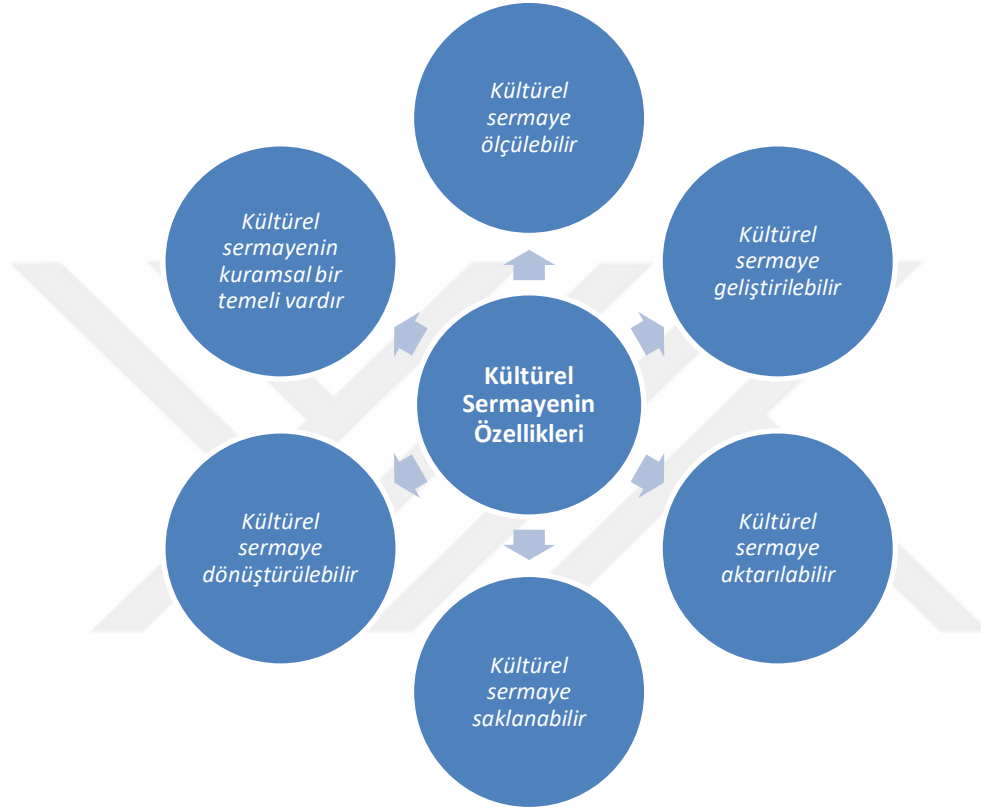
1.2.1.5. Kültürel bilinç boyutu

Kültürel bilinç boyutu, kişilerin çevresinde yer alan kültürel değerlerin farkına varması, bu değerlere karşı duyarlı olmasını ifade etmektedir. Kişi kültürel bilince sahip olduğunda kültürel değerlere saygı göstermekte, onları korumakta ve gelecek nesillere

kültürlerini aktarmaktadır. Eğer birey kültürel bilinçe sahip değilse, bu değerler bu kişiler için bir anlam ifade etmemektedir (Çiftçi, 2020).

1.2.2. Kültürel sermayenin özellikleri

Kültürel sermayenin özelliklerine baktığımızda karşımıza aşağıdaki diyagram çıkmaktadır.

Şekil 1.4. Kültürel sermayenin özellikleri (Bourdieu,2010)

- *Kültürel sermaye ölçülebilir:* Birey okulda kazandığı tecrübeleri bir diplomaya, sertifikaya dönüştürebilir veya tecrübelerini bir sorunla başa çıkabilmek için deneyim olarak kullanabilir. Bu durumlarda kültürel birikim kolay ölçülebilir ama bazı durumlarda ölçülmesi davranışa dönüşmemişse zordur (Bourdieu, 2010).
- *Kültürel sermaye geliştirilebilir:* Dünya değişim ve gelişim içinde olduğundan birey, durağan olarak kabul edilemez. Değişen ve gelişen dünyada birey doğmadan anne karnındayken bile öğrenme eğilimindedir. İlk öğrenme anne karnında başlar ve ölüme kadar devam eder. Bu durumda kişi her zaman hayatında yeni deneyimler kazanarak kültürel sermayesini geliştirir. Bu değişim ve gelişmeler sadece bireysel boyutta ele

alınmaması gerekmektedir. Teknolojik gelişmeler, olaylar, felaketler, hastalıklar vb. gelişmeler toplumun kültürel sermayesinin gelişmesini de sağlamaktadır.

➤ *Kültürel sermayenin kuramsal bir temeli vardır:* Kültürel sermaye açıklanırken kelime veya kavram tanımlanırken belirli bir kavramlaştırma, bir somutlaştırmanın olması gerekmektedir. Çünkü bir kuram bir olgu açıklanacaksa araştırmanın tam anlamıyla yapılabilmesi ve anlaşılabilmesi için bu kuramın ana hatlarının belirli olması gerekmektedir. Bu şekilde kavram farklı boyutlarıyla ele alınabilmekte ve açıklanabilmektedir.

➤ *Kültürel sermaye aktarılabilir:* Bourdieu (2010) 'ya göre bireylerin sahip olduğu kültürel sermaye nesnelendirilmiş eylemlerin (şiir, resim, günlük vb. gibi) için de aktarılabılır. Yani burada ressam yaptığı resimde kendi kişisel görüşünü yani sahip olduğu kültürel sermayesinin bilgisini ve bunun sonucunu tuvale aktarır. Bu resimde hem sanatçıdan hem de gelenek kültürden izler taşır. Ressam bu resmi yaparak biriktirdiği kültürel sermayesini yorumcusuna aktarır.

➤ *Kültürel sermaye saklanabilir:* Bireyin kültürel sermaye belleği bir bilgi deposu gibidir. Kültürel sermayeye ilişkin bilgilerin veya deneyimlerin saklanması bilginin eskimesi, bellek kaybı, birtakım fiziksel yetersizlikler gibi durumlar risk oluşturabilir. Bu risklerin söz konusu olmaması durumunda çeşitli deneyimler sonucu biriktirilen kültürel sermaye yaşam boyu korunabilir ve saklanabilir (Dollek, 2021).

➤ *Kültürel sermaye dönüştürülebilir:* Kültürel sermaye diğer sermaye türleriyle ilişki içinde olduğundan diğer sermaye türlerine dönüşebilmektedir (Avcı, 2021). Bireyin eğitim alarak öğretmen olduğunu düşünelim. Aldığı diploma sonrasında işe girip çalışmaya başladığında kültürel sermaye ekonomik sermayeye dönüşmektedir. Sahip olduğu kültürel sermaye sayesinde arkadaş çevresi artmakta ve kültürel sermaye sosyal sermayeye dönüşmektedir.

1.2.3. Kültürel sermayenin etki alanları

Birey doğumundan başlayıp, okul ve iş hayatında devam eden ve ölümüne kadar süren bir süreçte kültürel sermaye kazanıp bu kültürel sermayesi sayesinde hayatını devam ettirmektedir. Literatür taraması yapıldığında bireyin sadece okul hayatında değil diğer alanlarda da kültürel sermayesinin önemli bir etkiye sahip olduğu görülmektedir(Avcı,

2014). Tabi buradaki kültürel sermayenin etkilediği alanlardan sadece toplumsal, eğitimsel (okulda), kendini ifade etmesi (dil becerisi) tek değil daha birçok alanla da bağ kurulabilir. Bu alanlar birbirlerinden kesin çizgilerle ayırmak mümkün olmamaktadır. Kültürel sermayenin etki alanına baktığımızda karşımıza Toplum, Eğitim ve dillin kültürel sermaye ile ilişkili olduğu gelmektedir (Bourdieu, 2010).

1.2.3.1. Toplumsal ve kültürel sermaye

Toplumu oluşturan bireylerin farklı çevrelerden gelmesi ve bunun sonucunda farklı kültürel sermayelerinin olması farklı sınıfsal tabakaların oluşmasına neden olabilmektedir. Bourdieu 'nun bu konuda görüşüne baktığımızda toplumun sosyal sınıflara ayrılması (tabakalaşması) da kültürel sermayelerin farklı bireylerin olmasının dışında ekonomik eşitsizliklerden de kaynaklanmaktadır. Bu açıdan baktığımızda kültürel sermayenin toplumu şekillendirdiği ve toplumunda kültürel sermayenin oluşmasında ham madde olduğu görülmektedir.

1.2.3.2. Eğitim ve kültürel sermaye

Akademik başarı denilince akla ilk gelen okul, yani okul dışı süreçler ihmal edilmektedir (Yaşar, 2016). Oysa eğitim ailede başlamakta ve okulda devam etmektedir. Birey aileden aldığı eğitimle kültürlenmekte ve bu sayede kültürel sermayesini artırmaktadır. Daha sonraki süreçlerde eğitimle bireyin kültürel sermayesi ve kültürel birikimi gelişmektedir. Bu şekilde birey kazandığı kültürel sermaye ile hayatı şekillenmekte, dünya görüşü oluşmaktadır. Eğitim formal veya informal olsun kültürel sermayenin oluşmasında en önemli etkenlerden biri olmaktadır (Bourdieu, 2010).

1.2.3.3. Dil ve kültürel sermaye

Dil sözlük anlamıyla bakıldığında, kişilerin duygularını, düşüncelerini aktarmak için kelimeler veya işaretler yardımıyla kişiler arasında varılan sözleşmeler bütünüdür (Oxford Languages and Google, 1928). Bir başka tanımla dil insanlar arasında iletişimi sağlayan sembolik ifadelere anlam yükleyen ve bu sembolik ifadeleri karşılıklı birbirlerine aktaran bir ortam olarak ifade edilmektedir. Bu bağlamda bakıldığında birey hayatı boyunca sahip olduğu kültürel sermayesini çevresine veya sonradan gelen nesillere aktarmak istemektedir. Bu aktarımı ise dille yapmaktadır. Eğer birey sahip olduğu kültürel sermayesini çevresine aktarmazsa kültür kaybolup gidecek veya bireyin

sahip olduğu kültürel sermaye bireyde kalacağı için birey sahip olduğu birikimi aktaramayacaktır. Çünkü sahip olunan bilgiler aktarıldıkça değer kazanmakta ve gelişmektedir.

1.2.4. Kültürel sermaye biçimleri

Kültürel sermaye son yıllarda önemi her geçtikçe artan bir kavramdır. Bu kavramı açıklamaya çalışanlar içinde en dikkat çeken kişi olarak yaptığı çalışmalarla Fransız sosyolog ve felsefeci olan Pierre-Felix Bourdieu gelmektedir.

Bourdieu 'ya göre kültürel sermaye kavramı, bedenselleştirilmiş (somutlaştırılmış) kültürel sermaye, nesneleştirilmiş kültürel sermaye ve kurumsallaştırılmış kültürel sermaye olmak üzere üç biçimden meydana gelmiştir (Dursun, 2018).

Tablo 1.3. Kültürel Sermaye Biçimleri ve Kısa Tanımları

Kültürel Sermaye Biçimleri	Kısa Tanımı	Örnekler
Bedenselleştirilmiş	Bireyin kazandığı özellikleri kendi bedeninin bir yapısı durumuna getirme.	Bisiklete binmeyi öğrenme
Nesneleştirilmiş (Somutlaştırma)	Kazanılan bilgi, beceri birikimlerin somut ifadelerle dönüşümü	Ressamın eğitimden sonra bilgisini tabloya dökmesi
Kurumsallaşmış	Bireyin akademik eğitimden sonra bilgisini diploma vs. ile kanıtlaması	Tıp eğitim sonrası doktorun ameliyata girebilmesi

1.2.4.1. Bedenselleştirilmiş kültürel sermaye

Bourdieu (1986) 'ya göre bedene işlenmiş, bedeninin duruşunda, hareketlerinde kendini gösteren bedeninin bir parçası olmuş çoğunlukla bilinçdışı işleyen bir sermaye birikimi olarak ifade edilmektedir. En çok verilen örnekler, zanaatkarlık, dil-aksan kullanımı, üslup, küçük yaşlarda öğrenilen enstrüman çalma, dans etme gibi örneklerdir. Bu sermaye türünde kişi kazandığı özelliği kendi bedeninin bir özelliği durumuna getirmekte yani bedenleştirmektedir.

Örneğin bir kişinin konuştuğu dili iyi kullanması, güzel yazı yazması gibi.

1.2.4.2. Nesneleştirilmiş (Somutlaştırma) kültürel sermaye

Bilim, sanat ve sosyal alandaki ürünlerin, sarf edilen simgesel emeklerin kitaplara, şarkılara, tablolara, buluşlara dönüşerek nesnel duruma gelmesidir (Çakır & Çetin, 2022).

Bu sermaye türünde kazanılmış bilgi, beceri ve yeteneklerin somut nesnelere dönüştürülmüş, şeklidir. Birey edindiği kültürel sermayesini nesnelleştirdiği için belki bir kazanç sağlayabilir, belki ekonomik güç veya şan, şöhret gibi sonuçlara kavuşabilir. Bu şekilde kişi hem ekonomik hem de simgesel sermaye elde edebilmektedir. Örneğin bir müzisyen şarkı sözü yazdığına hem maddi hem de manevi kazanç sağlamış olabilmektedir. Bu şarkı sözüyle kendi alanında da saygınlık kazanmış olacaktır.

1.2.4.3. Kurumsallaşmış kültürel sermaye

Dursun (2018) 'a göre akademik olarak bireylere verilmiş bir sermaye türüdür. Bu sermaye türünde insan yeteneklerini akademik olarak yasal dayanağa bağlayarak bireylere diploma, sertifika gibi bağlayıcılığı olan kurumlarca tanınan mesleki yeterliliklerini gösterir, belgeleri vermek olarak tanımlanmaktadır. Örneğin siz ne kadar iyi bir tıp doktoru veya cerrah olursanız olun eğer bunu kanıtlayacak bir sertifika veya bir diplomanız yoksa kimse size güvenip sizi ameliyata sokmaz. Doktorların yaptığı en ufak bir işlemi bile yapamazsınız. Siz çok iyi bir öğretmen, mühendis veya bir avukat vs. meslek erbabı olabilirsiniz ama bunu kanıtlayacak bir belgeniz yoksa bu meslekleri icra edemezsiniz.

1.3. GİRİŞİMCİLİK

Çalışmanın bu bölümünde girişim, girişimci ve girişimcilik kavramlarını incelenmiştir. Girişimcilik kavramına değinmeden önce girişim ve girişimci kavramını incelemede fayda vardır.

Girişim, insan ihtiyaçlarını karşılayabilmek için mal ve hizmetlerin üretilmesi amacıyla girişimciler tarafından oluşturulmuş organizasyonlara girişim veya teşebbüs denilmektedir (Şimşek& Çelik, 2018, s:19). Buradaki asıl amaç kar elde etmek veya kazanç sağlamak için bir araya gelmiş, mal ve hizmet üreten sürekli bir örgütsel ifade kavramıdır. Girişimci kavramı ise üzerinde değişik tanımlamalar bulunmaktadır.

Girişimci, girişimi gerçekleştiren, bağımsız, yenilikçi, risk alabilen, fırsatları öngörebilen ve buna göre uygun yönelimlerde bulunarak başarıyı elde etmek isteyendir (akt. Efeöglu, 2016; Kirby, 2003). Kurt (2017) 'a göre Girişimci, kâr elde etmek, yeni ürün veya iş modeli kurmak için emeğini, vaktini ve sermayesini riske atan kişidir. Bir başka tanımda ise girişimci bir mal veya hizmeti üretmek, pazarlamak için kendine ait veya başka kişi ya da kurumlardan sağladığı kaynaklarla üretim faktörlerinin bir araya getiren, bu faaliyeti yaparken ortaya çıkabilecek zararı da göze alan kişidir (Küçük, 2021).

Kısaca girişimci, kar elde etmek için işi planlayan ve işin riskini üstlenen kişi veya kişilere denmektedir.

Araştırmalar incelendiğinde, üzerinde yoğun bir şekilde fikir birliğı kurulan girişimci özellikleri şunlardır (Bozkurt ve Aslan, 2013; Demir, 2015; Yelkikalan, 2007; Ceylan ve Demircan, 2001; Şahin, 2009; Başar, 2004; Çelik ve Akgemci, 1998; ; Özkul ve Dulupçu, 2007; Arıkan, 2002; Bozkurt, 2007; Kutanis, 2006; İrmış vd., 2010; Akın 2010, Okay ve Karahan, 2010)

- ✓ Yenilikçi
- ✓ Yaratıcı
- ✓ Risk almayı seven
- ✓ Kendine güvenen, azimli
- ✓ Başarma tutkusu olan
- ✓ Güvenilir
- ✓ İyi iletişim kurabilen
- ✓ Problemleri kolay çözebilen
- ✓ Enerjik bir yapı sahip olan
- ✓ Dayanıklı
- ✓ Zamanı iyi değerlendirebilen

- ✓ Duygusal zekâ ya sahip
- ✓ Yaşamı kaliteli kullanabilen
- ✓ Fırsatlara odaklanmış
- ✓ İç sesini dinleyen
- ✓ Belirsizliklere karşı koyabilen
- ✓ Verdiği kararlarda ısrar eden

Girişimcilik, bir kişinin ya da bir grubun bir organizasyon yardımıyla değer üretme, karlı bir işi başlatma veya bu işi büyütme, yeni bir mal ya da hizmet sunma ve katma değer yaratma sürecidir (Küçük, 2015). Kısaca ekonomik mal ve hizmet üretmek için ana unsurların bir araya getirilmesiyle ekonomik fırsatların yeni değerlere dönüştürüldüğü organizasyon oluşturma sürecidir.

1.3.1. Girişimci olmayı belirleyen faktörler

Bireyin girişimci olmasını belirleyen faktörlere bakıldığında karşılaşılan özellikler; bireysel yaklaşımlar, çevresel yaklaşımlar ve iş-firma yaklaşımlarıdır.

1.3.1.1. Bireysel yaklaşım

Bireyin kişisel özellikleri ve psikolojik özellikleri dikkate alınmaktadır. Bireyin başarıma ihtiyacı, kontrol odağı olma, risk alma eğilimi, belirsizliğe katlanma eğilimi, kendine güvenme/ öz yeterlilik, yenilikçilik gibi psikolojik özellikler girişimci olmayı etkileyen faktörlerdir. Aile yapısı, eğitim, bireysel değer yargıları, yaş, iş tecrübesi, cinsiyet, rol modeller, medeni durum, gelir durumu gibi kavramlar da girişimci olmayı etkileyen demografik özelliklerin başında gelmektedir. Burada birey girişimci olmayı kendi içsel motivasyonundan alabilmektedir (Güven ve Kaygın, 2015).

1.3.1.2. Çevresel yaklaşımlar

Girişimci olmayı belirleyen ikinci faktör çevresel yaklaşımlardır. Bu yaklaşım türünde sosyal, politik, ekonomik, kültürel, teknolojik koşullar, toplumsal değer ve normlar vardır. Birey burada ülkedeki olumlu veya olumsuz durumdan etkilenir (Hava ve Erturgut, 2009).

1.3.1.3. İşletme ve firma yaklaşımı

Girişimciliği açıklayan diğer yaklaşım ise işletme ve firma yaklaşımı adı altında ele alınmaktadır. Güven ve Kaygın (2015) 'a göre birey girişimleri sayesinde bir işletme kurmakta ve işletme içerisindeki faaliyetlere odaklanmaktadır. Kişi burada kurduğu bu işletmeden kendisi de etkilenmektedir. Kişi işletmeyi yönetirken yeni şeyler öğrenip bu öğrendiği şeyleri geliştirebilmektedir. Yeni çıkan teknolojik aletler ve yöntemlerle işletmesinin vizyonunu değiştirebilmekte veya kendisi süreçten etkilenip değişebilmektedir.

1.3.2. Girişimciliği etkileyen faktörler

Girişimcilik, fırsatları iyi değerlendirip bunları iş fikirlerine dönüştürmeyi amaç edinen, yeni işletmelerin oluşmasını sağlamada rol oynayan dinamik bir süreçtir. Kişileri girişimci olmaya iten temel faktörler;

- ✓ Kar etme dürtüsü
- ✓ Bağımsız ve başkalarından emir almadan çalışma isteği
- ✓ İşe doyum
- ✓ Kişisel iş doyum

Mc Clelland (1962) 'a göre girişimcilik özellikleri doğuştan geldiği savunulsa da bu duruma karşı yani girişimci özelliklerin sonradan kazanıldığı varsayımını savunanların sayısı anımsanmayacak kadar fazladır.

Girişimci olmayı etkileyen faktörler içsel ve dışsal faktörler diye ikiye ayrılmaktadır.

1.3.2.1. İçsel faktörler

Girişimci kişilik, girişimciliği başlatan ve sürdüren bireyin kişilik yapısını oluşturan unsurların yapılanmasından meydana gelmektedir. Girişimci kişiliğin yapıcı öğelerinin nelerden meydana geldiği, girişimci kişi özelliğine ilişkin tanımlayıcı öğelerden hareketle açıklanabilmektedir (Yüzüak, 2010). Bunlar başarıya ihtiyacı, kontrol odağı ve öz yeterlilik gibi kavramlardır.

1.3.2.2. Dışsal faktörler

Girişimci olmayı etkileyen dışsal faktörler sosyo-kültürel ve politik faktörlerdir. Bunlar ile ilgili araştırmalara baktığımızda aşağıdaki isimler ve kavramlar karşımıza çıkmaktadır

Tablo 1.4. Girişimciliği Etkileyen Dışsal Faktörler

Sermayeye Erişim	(Bates, 1985; Blanchflower ve Oswald, 1998; Giné, 2011),
İş ve Sektöre İlişkin Bilgi	(Clercq ve Arenius, 2006; Minniti ve Bygrave, 1999)
Sosyal Ağlar ve Sosyal Çevre	(Davidsson ve Honig, 2003; Greve ve Salaff, 2003)
Girişimcilik Eğitimleri	(Kuratko, 2005; Peterman ve Kennedy, 2003; Wilson vd, 2007)
(Çiçek, B, & Karakaş, Y. E, 2020)	

Girişimciliği etkileyen faktörlerden olan dışsal faktörlere baktığımızda sermaye erişimi, iş ve sektöre ilişkin bilgiler, sosyal ağlar ve sosyal çevre gelmektedir (Çiçek ve Karakaş, 2020).

1.3.2.2.1. Sermaye erişimi

Sermaye erişimi sadece gelişmekte olan ülkelerde değil, dünyanın her yerinde bir sorundur. Bu faktör işletmenin büyümesini, kendini yenilemesini ve katma değer yaratmasını önlemektedir. Birçok araştırmaya bakıldığında girişimcilerin yeterli miktarda sermaye bulamadıklarından girişimlerinden vazgeçtikleri görülmektedir. Buna rağmen birçok ülkede genç girişimcilere devletleri tarafından teşvikler verilmekte ve girişime teşvik edilmektedirler (Kristiansen ve Indarti, 2004; Coleman, 2000; Steel, 1994; Çiçek ve Karakaş, 2020).

1.3.2.2.2. İş ve Sektöre ilişkin bilgi

Kişi bilmediği bir sektörde girişimde bulunuyorsa bu sektörde verimli bir serüven sürüp sonuca varması beklenemez. Özellikle diğer işletmelerle rekabet için de olduğu düşünülürse, girişimci eğer rakipleri ile rekabet edip üstünlük sağlayacaksa girdiği sektör hakkında bilgi toplamalı ve sektörün zayıf ve güçlü taraflarını öğrenmelidir. Ancak bu şekilde sektöründe söz sahibi olabilmektedir (Sesen, 2013).

1.3.2.2.3. Sosyal ağlar ve sosyal çevre

Çiçek ve Karakaş (2020) 'a göre girişimciler çevrelerinden soyutlanamazlar. Girişimci, girişimine başlarken ister ham madde temini olsun ister teçhizat temini olsun isterse de üretim sonucundaki ürünlerin Pazar da satışı olsun çevresiyle iletişim içinde olmalıdır. Çevresiyle iletişim içinde olmazsa ucuza mal üretemez ve bu ürettiği malı istediği şekilde ve yerde uygun koşullarda satamaz. Anacak çevresiyle iletişim içinde olursa işletmesini geliştirip, büyütüp yarınlara taşıyabilir.

1.3.2.2.4. Girişimcilik eğilimleri

Senelerce girişimciliği etkileyen asıl nedenlerin; aile, rol modeller, motivasyon, kültür, kişilik özellikleri vb. olduğuna inanılmıştır. Ama son zamanlarda, eğitiminde girişimcilik eğilimi açısından önemli bir unsur olduğu akademik çevrelerce de ve hükümetlerce de kabul görmüştür (Çiçek, 2016). Girişimcilik eğitimi sayesinde bireyin kişisel nitelikleri, bireysel tutumları ve girişimcilik becerileri geliştirilebilmekte veya girişimciliğin yol haritası çıkarılarak neler yapılabilecekleri girişimcilik öğrencilerine somut örneklerle öğretilenmektedir.

1.3.3. Girişimcilik eğilimleri

Girişimciliğin yönelim eğilimlerine baktığımızda, Miller (1983) tarafından önerilen orijinal haline göre girişimciler risk almayı seven, yenilikçi ve aynı zaman da proaktif bireyler olarak tanımlanmaktadır.

- *Risk almayı sever;* Girişimci bireyler bilmedikleri konularda cesur davranıp girişimde bulunmayı seven kişilerdir. Yüksek kazanç getireceğine inandığı bir şeye fazla zaman ayırmaya veya para yatırmaya niyetlidirler. Risk durumlarıyla karşılaştıklarında cesur davranışlar sergileme eğilimindedirler (Fiş ve Wasti, 2009).
- *Yenilikçi bireylerdir/ İnovatiftirler;* Riskli olsun veya olmasın genellikle, standardın dışına çıkıp yeni ve sıra dışı aktivitelerle uğraşmayı severler. Daha önce denenmemiş yöntemlerle ve mevcut projelerin dışında orijinal ve eşi bulunmayan projelere önem verirler. Yeni şeyler öğrenirken sıra dışı yöntemler kullanarak öğrenme eğilimindedirler (Davis vd, 1991).
- *Proaktiftirler / Öngörü / İleriye Etkililik;* Gelecekte yaşanması muhtemel problemleri

öngördükleri için o sorunlara yönelik olaylar baş göstermeden çözüm önerileri üzerine yoğunlaşırlar. Karşılaştıkları problemleri başkalarının çözmesini beklemek yerine kendi yöntemleriyle vakit kaybetmeden çözmek için önlem alma eğilimindedirler (Covin ve Slevin, 1991).

İKİNCİ BÖLÜM

2.1. PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK, KÜLTÜREL SERMAYE VE GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ DEĞİŞKENLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLER VE HİPOTEZLERİN OLUŞUMU

Taş & Alparslan (2020) 'a göre hızlı değişen dünyada iletişimin artmasıyla birlikte değişim ve yenilikler sonucunda bir takım değerlerin önem derecesinin değiştiği ve yeni değer yargılarının daha fazla önem kazandığı görülmektedir. Bir taraftan geleneksellik önemini yitirirken öte taraftan değişen dünyada ve toplumda bireyin sahip olduğu psikolojik durumu kendi kültürüne olumlu veya olumsuz etki bırakabilmektedir. Buradan yola çıkarak “H₁: Psikolojik sağlamlığın kültürel sermaye üzerinde pozitif yönlü etkisi vardır.” hipotezi oluşturulmuştur.

Bireyler hayat serüvenleri boyunca sürekli bir değişim ve gelişim içindedirler. Bir takım içsel ve dışsal faktörler bu süreci şekillendirir. Kültürel sermaye de bu faktörlerden birisini oluşturmaktadır (Gül, 2010). Girişimciler içerisinde bulundukları kültürün özellikleri ile karar verip bu değerleri iş hayatlarına taşımak istemektedirler. Bu da girişimcileri karar almalarında kültürel sermayeyi vazgeçilmez kılmaktadır (Papatya,2016). Bu bilgilerden yola çıkarak “H₂: Kültürel sermayenin girişimcilik eğilimi üzerinde pozitif yönlü etkisi vardır.” hipotezi oluşturulmuştur.

Küreselleşen ve değişen dünyada bulunan birey bu hızlı değişime ayak uydurmak zorunda kalmaktadır. Bu ayak uydurma serüveninde bireyin sağlam bir psikolojik yapısal zemine ihtiyacı bulunmaktadır. Sağlam bir psikolojiye sahip olamayan birey sağlıklı kararlar almada yetersiz kalmaktadır (Taş & Alparslan, 2020). Bu da girişimci olmayı etkilemektedir. Akçay (2011) 'a göre Psikolojik iyi oluş hali yani psikolojik sağlamlık iş ortamında bireye rekabet üstünlüğünü sağlaması yönüyle stratejik bir etken olma özelliği taşımaktadır. Bundan dolayı “H₃: Psikolojik sağlamlığın girişimcilik eğilimi üzerinde pozitif yönlü etkisi vardır. “ hipotezi oluşturulmuştur.

Birey, sahip olduğu değer yargıları doğrultusunda hareket etme eğilimindedir. Bu değer yargıları yani kültürel sermayeleri bireyi yapılacak işe yönlendirmektedir. Bireyde psikolojik gelişiminin temelinde ise kendi benliğini güçlendirme, değişime açık olma, özerklik gibi değerler bulunmaktadır (Taş & Alparslan, 2020). Bu şekilde birey psikolojik sağlamlığa sahip olup, hareket etmeye çalışmaktadır. Bireyin, bulunduğu yaşa kadar edindiği kültürel sermayenin, psikolojisini iyi yönde etkileyerek girişimcilik

eğilimini daha da güçlendirebileceği düşünülebilir. Bu bilgilerden yola çıkılarak “H₄: Psikolojik sağlamlığın girişimcilik eğilimine etkisinde kültürel sermayenin aracılık rolü var.” hipotezi oluşturulmuştur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmanın bu bölümünde amaç ve kapsam, veri toplama araçları ve analiz yöntemleri ile araştırma modeli ve hipotezleri ele alınmıştır.

3.1.1. Araştırmanın amacı ve önemi

Araştırmanın amacı, psikolojik sağlamlığın girişimcilik eğilimine etkisinde kültürel sermayenin aracı rolünün tespit edilmesidir. Bununla beraber kültürel sermaye ve psikolojik sağlamlık değişkenlerinin girişimcilik eğilimi üzerindeki etkileri ayrı ayrı belirlenmek istenmiştir. Ulusal literatür tarandığında psikolojik sağlamlık, kültürel sermaye ve girişimcilik değişkenlerinin bir arada incelendiği bir tez çalışmasına rastlanılmamıştır. Çalışma bu yönüyle özgün bir çalışma niteliği taşımaktadır.

Kişinin kültürel sermayesi aileden gelen özelliklerin yanı sıra eğitim yoluyla kazandıkları özelliklerden oluşmaktadır. Kişi, sosyalleşme yöntemlerinden biri olan aileden belli kültürel özellikleri almaktadır. Ailenin kültürel sermayesi, aile içindeki sosyalleşme ile kişiye aktarılmaktadır. Kişinin aileden sonra kültürel özellikleri alabileceği bir başka alan da eğitimidir. Kişinin edineceği eğitim, kültürel sermayesini biçimlendirecek bir yapıya sahip olmalıdır (Tan,2021). Girişimciliğin bir yetenek ve eğitim gerektiren iki boyuttan meydana gelen bir yapısı bulunmaktadır. Hem bu sebeple hem de üniversite sonrası iş stresi yaşayan gençlerin kendi işlerini kurmaya yönelik olan girişimcilik eğilimlerinin ne düzeyde olduğu belirlenmek istenmiştir. Araştırmanın örnekleminin öğrencilerden seçilmesi bu açıklamalar doğrultusunda uygun görülmüştür. Araştırmanın diğer değişkeni psikolojik sağlamlıktır. Kahvecioğlu (2016) psikolojik sağlamlığı, kişinin içinde bulunduğu durumun kişiyi zor durumda bırakmasına, sorunla yüzleşmesinde, risk etkenleriyle karşı karşıya kalmasına rağmen onun bu zorlu koşullardan psikolojik olarak sağlam kurtulabildiğini gösteren bir durum olarak tanımlamaktadır. Risk faktörünü bünyesinde en temel unsurlardan biri olarak barındıran girişimcilik; ekonomik, sosyo-kültürel, psikolojik ve kişilik özelliklerinin birleşmesiyle şekillenmektedir (Reimers-Hild, 2005). Shapero (1982), girişimciliğin planlı bir davranış olduğunu ve bunun en iyi şekilde bir işe başlama niyetiyle tahmin edilebileceğini ifade etmiştir. Araştırmanın çıkış noktasını “psikolojik sağlamlığın

girişimcilik eğilimine etki eder mi?” ve “bu etki esnasında kültürel sermayenin aracılık rolü var mı?” soruları oluşturmıştır.

3.1.2. Araştırmanın evren ve örnekleme

Araştırma, Harran Üniversitesi’nde öğrenim gören lisans düzeyindeki üniversite öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Araştırmanın evrenini üniversite öğrencileri, örneklemini ise Şanlıurfa’da Harran Üniversitesi’nde öğrenim görmekte olan üniversite lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem seçim yöntemi olarak kolayda örneklem yöntemi kullanılmıştır. Araştırma öğrencilerinden farklı fakülte ve bölümde okuyan 261 üniversite lisans öğrencisi üzerinde anket uygulaması ile yapılmıştır.

3.1.3. Araştırmanın varsayımları

Yapılan araştırmaya katılan farklı bölümler ve üniversitelerdeki öğrencilerin sorulan sorulara samimi, içten ve doğru bir şekilde cevap verdikleri varsayılmıştır. Yapılan anket çalışmalarının ölçülmek istenen özellikler bakımından tam ölçüldüğü varsayılmıştır.

3.1.4. Araştırmanın sınırlılıkları

Araştırma, Harran Üniversitesi’nde öğrenim gören üniversitedeki lisans öğrencileri ile sınırlı tutulmuştur. Araştırmadaki katılımcıların psikolojik sağlamlıkları Psikolojik Sağlamlık Ölçeğinin ölçtüğü nitelikler ile kültürel sermayesi, Kültürel Sermaye Ölçeğinin ölçtüğü nitelikler ve girişimcilik eğilimleri ise Girişimcilik Ölçeğinin ölçtüğü nitelikler çerçevesinde ele alınabilmektedir.

3.1.5. Veri toplama aracı ve yöntemi

Araştırmanın veri toplama süreci temel olarak iki aşamada meydana gelmiştir. Bu aşamalar, birincil ve ikincil veri kaynaklarının incelenmesi yani ilgili literatür taraması ve verilerin analizi yapılarak uygulamanın gerçekleştirilmesi şeklindedir. Literatür taraması, basılı ve dijital kütüphane kaynaklarından, yayımlanmış lisansüstü ve doktora tezlerden, hakemli dergilerdeki makale ve kongre/sempozyum/çalıştay bildirilerinden, yurt içi ve yurt dışı kaynaklı süreli yayınlardan yararlanılarak yapılmıştır. Literatür taraması amacıyla YÖK Tez Merkezi’nde kayıtlı olan lisansüstü ve doktora tezleri, Ebscohost veri tabanında kayıtlı olan makaleler ve hakemli dergilerdeki yayınlar, ProQuest veri tabanındaki uluslararası tez çalışmaları, Google Scholar veri tabanındaki

konuya ilişkin akademik çalışmalar, diğer ulusal akademik yayın ağları, konulara ilişkin web siteleri, forumlar, bloglar incelenmiş ve kütüphanede basılı yayınları incelenmiştir. Girişimcilik eğilimi ölçeği, Linan ve Chen'in (2005) geliştirerek uyguladığı insan sermayesi ve demografik değişkenler boyutunda ve insan davranışları, özel norm, algılanan davranış kontrolü alt boyutlarından 21 sorudan oluşmaktadır. Girişimcilik eğilim değişkeni bu ölçek üzerinde incelenmiştir.

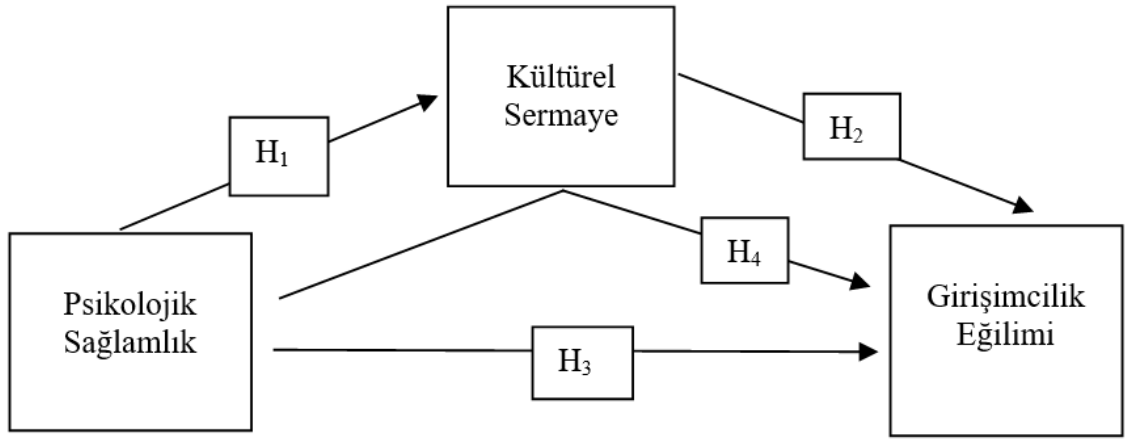
Kültürel sermaye ölçeği ise Avcı ve Yaşar (2014) tarafından geliştirilen kültürel sermaye ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek “Katılım”, “Entelektüel Birikim”, “Kültürel Potansiyel” ve “Kültürel Bilinç” olmak üzere 4 alt boyut ve 30 maddeden oluşmaktadır. Psikolojik sağlamlık düzeyi ile ilgili ölçümler için ise Connor ve Davidson (2003) tarafından geliştirilen ve Kararımak (2010), tarafından Türkçe uyarlaması gerçekleştirilen psikolojik sağlamlık ölçeği kullanılmıştır. Ölçek toplamda 25 maddeden oluşmuştur. Connor ve Davidson (2003) tarafından geliştirilen Psikolojik Sağlamlık Ölçeğine baktığımızda kişisel yeterlilik, olumsuz etkilere tolerans, değişikliğin olumlu kabulü ve kontrol olmak üzere dört alt boyuttan oluştuğu görülmektedir.

Çalışmadaki uygulama kısmında veri toplama sürecinin yürütülmesiyle verilerin elde edilmesi ve istatistikî analizlerin uygulaması yapılmış, nicel veri analiz yöntemleri ile verilerin güvenirlik ve geçerliğinin artırılması bağlamında gerekli çalışmalar yapılmıştır. Araştırmada nicel araştırma yönteminden anket çalışmasından yararlanılmıştır.

3.2. Araştırma Modeli ve Hipotezleri

Araştırmanın temel amacı, psikolojik sağlamlık düzeyinin girişimcilik eğilimine etkisinde kültürel sermayenin aracılık rolünü belirlemektir. Bu amaçla oluşturulan kavramsal model Şekil 3.1.'de gösterilmektedir.

Kavramsal model Şekil 3.1. 'de sunulmaktadır. Araştırmanın kavramsal modeli psikolojik sağlamlık (x), kültürel sermaye (m) ve girişimcilik eğilimi (y) değişkenlerinden oluşmaktadır.

Şekil 3.1. Araştırma Modeli ve Hipotezleri

Araştırma modeli doğrultusunda geliştirilen hipotezler aşağıda gösterilmiştir;

H₁: Psikolojik sağlamlığın kültürel sermaye üzerinde pozitif yönlü etkisi vardır.

H₂: Kültürel sermayenin girişimcilik eğilimi üzerinde pozitif yönlü etkisi vardır.

H₃: Psikolojik sağlamlığın girişimcilik eğilimi üzerinde pozitif yönlü etkisi vardır.

H₄: Psikolojik sağlamlığın girişimcilik eğilimine etkisinde kültürel sermayenin aracılık rolü var.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.1.BULGULAR

Bu bölümde tez araştırma konusuna yönelik anketlerden meydana gelen verilerin analizleri, bu analizlerin yorumlamaları yer almaktadır. Bununla beraber ankete katılan bireylerin sosyo-demografik özellikleri ile araştırma modelinde yer alan değişkenler arasındaki ilişkiler ve bunların etkileri arasındaki bağlantılar araştırılmıştır.

4.1.1. Katılımcılara ilişkin bulgular

Yapılan anket çalışmasındaki formda bireylerin sosyo-demografik özelliklerine (Cinsiyet, Medeni Durum, Anne Eğitim Durumu, Baba Eğitim Durumu, Kardeş Sayısı, Bireyin ve Ebeveynlerin Aylık Durumları, Sınıfı, Üniversite Öncesi Hayatını Nerede Geçirdiği, Girişimcilik ile ilgili ders alıp-alınmaması, Daha Önce Girişimci Deneyimi olup-olmaması, Ailede Girişimci olup-olmaması ve Kendi işini kurmak isteyip-istememesi) ilişkin sorulara verilen cevaplarla ilgili frekans analizleri yapılmış ve elde edilen tanımlayıcı istatistikler tablolar halinde düzenlenmiştir.

Tablo 4.1. Cinsiyetiniz

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif (Birikimli)Yüzde
Geçerli	Erkek	105	40,2	40,2	40,2
	Kadın	156	59,8	59,8	100,0
	Toplam	261	100,0	100,0	

Tablo 4.1'e göre araştırmaya katılan bireylerin cinsiyet dağılımlarına bakıldığında 156 kadın (%59,8) ve 105 erkek (%40,2) olduğu görülmektedir. Katılımcılardaki bu orana bakıldığında kadınların erkeklerden fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 4.2. Medeni Durum

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif (Birikimli)Yüzde
Geçerli	Bekar	245	93,9	93,9	93,9
	Evli	16	6,1	6,1	100,0
	Toplam	261	100,0	100,0	

Tablo 4.2.'ye göre araştırmaya katılan kişilerin medeni durumlarına bakıldığında 245 kişi (%93,9) bekar ve 16 kişi (%6,1) ise evli olduğu görülmektedir. Bu oranlar ise katılımcıların çoğunluğunun bekar kişilerden oluştuğunu göstermektedir.

Tablo 4.3. Kardeş Sayısının

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif (Birikimli)Yüzde
Geçerli Yok	2	,8	,8	,8
1 Kardeş	15	5,7	5,7	6,5
2 kardeş	29	11,1	11,1	17,6
3 ve üzeri kardeş	215	82,4	82,4	100,0
Toplam	261	100,0	100,0	

Tablo 4.3. 'e göre araştırmaya katılan bireylerden hiç kardeşi olmayanlar 2 kişi (%0,8), 1 kardeşe sahip olanlar 15 kişi (%5,7), 2 kardeşe sahip olanlar 29 kişi (%11,1), 3 ve üstü kardeş sayısına sahip olanların ise 215 (%82,4) kişi olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılanların büyük çoğunluğunu 3 ve üstü kardeş (%82,4) sayısına sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 4.4. Babanızın Eğitim Düzeyi

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif (Birikimli)Yüzde
Geçerli Okuma Yazma Bilmiyor	10	3,8	3,8	3,8
Okur- Yazar	14	5,4	5,4	9,2
İlk Okul	99	37,9	37,9	47,1
Ortaokul	58	22,2	22,2	69,3
Lise	45	17,2	17,2	86,6
Üniversite	30	11,5	11,5	98,1
Yüksek Lisans/Doktora	5	1,9	1,9	100,0
Toplam	261	100,0	100,0	

Tablo 4.4.'e göre araştırmaya katılan bireylerin baba eğitim durumlarının dağılımına bakıldığında okuma yazma bilmeyenlerin sayısının 10 kişi (%3,8), okur-yazar olanların sayısının 14 kişi (%5,4), ilkokul mezunu olanların sayısının 99 kişi (%37), ortaokul mezunu olanların sayısının 58 kişi (%22,2), Lise mezunu olanların sayısının 45 kişi (%17,2), üniversite mezunu olanların sayısının 30 kişi (%11,5) ve yüksek lisans/ Doktora eğitimi almış kişilerin ise 5 kişi (%1,9) oldukları görülmektedir. Bu veriler

ışığında ilkököl mezunlarının baba eğitim durumlarının içinde en fazla olduğu eğitim seviyesi olduğu görölmektedir.

Tablo 4.5. Annenizin Eğitim Durumu

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif (Birikimli)Yüzde
Geçerli Okuma Yazma Bilmiyor	53	20,3	20,3	20,3
Okur- Yazar	32	12,3	12,3	32,6
İlk Okul	73	28,0	28,0	60,5
Ortaokul	52	19,9	19,9	80,5
Lise	39	14,9	14,9	95,4
Üniversite	10	3,8	3,8	99,2
Yüksek Lisans/Doktora	2	,8	,8	100,0
Total	261	100,0	100,0	

Tablo 4.5. 'e göre araştırmaya katılan kişilerin anne eğitim durumlarının dağılımına bakıldığında Okuma yazma bilmeyenlerin sayısının 53 kişi (%20,3), okur-yazar olanların sayısının 32 kişi (%12,3), ilkököl mezunu olanların sayısının 73 kişi (%28), ortaokul mezunu olanların sayısının 52 kişi (%19,9), Lise mezunu olanların sayısının 39 kişi (%14,9), üniversite mezunu olanların sayısının 10 kişi (%3,8) ve yüksek lisans/ Doktora eğitimi almış kişilerin ise 2 kişi (%0,8) olduğu görölmektedir. Araştırma neticesinde ilkököl mezunlarının anne eğitim durumlarının içinde en fazla olduğu eğitim seviyesi olarak görölmektedir.

Tablo 4.6. Ebeveynlerin Aylık Gelirleri (Haneye giren toplam)

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif (Birikimli)Yüzde
Geçerli 5000 TL ve altı	89	34,1	34,1	34,1
5001-10000 TL	98	37,5	37,5	71,6
10001-15000 TL	35	13,4	13,4	85,1
15001-20.000 TL	15	5,7	5,7	90,8
20.001 TL ve üzeri	24	9,2	9,2	100,0
Toplam	261	100,0	100,0	

Tablo 4.6. 'ya göre araştırmaya katılan bireylerin ebeveynlerinin aylık gelirlerine bakıldığında 5000 TL ve altı maaş alan 89 kişi (%34,1) , 5001-10000 TL arasında aylık alan 98 kişi (%37,5) ,10001-15000 TL arasında aylık alan 35 kişi (%13,4), 15001-

20000 TL arasında aylık alan 15 kişi (%5,7), 20.001 TL ve üstü aylık alan 24 kişi (%9,2) olduğu görülmektedir. Araştırmada 5001-10000 TL arası maaş alan ebeveynlerin katılımcıların çoğunluğunu oluşturduğu ve en az kişi ise 15001-20000 TL arasında aylık alan ebeveynler meydana geldiği görülmektedir.

Tablo 4.7. Sizin bireysel olarak aylık geliriniz

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif (Birikimli)Yüzde
Geçerli	2000 TL ve altı	208	79,7	79,7	79,7
	2001-4000TL	15	5,7	5,7	85,4
	4001-6000 TL	8	3,1	3,1	88,5
	6001 TL ve üzeri	30	11,5	11,5	100,0
	Toplam	261	100,0	100,0	

Tablo 4.7. 'ye göre araştırmaya katılan bireylerin aylık gelirlerine bakıldığında 2000 TL ve altı aylık alanlar 208 kişi (%79,7) , 2001-4000 TL arasında aylık alanlar 15 kişi (%5,7) , 4001-6000 TL arasında aylık alanlar 8 kişi (%3,1), 6.001 TL ve üstü aylık alanlar ise 30 kişi (%11,5) olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan bireylerin aylık gelirlerine bakıldığında çoğunluğun 2000 TL ve altı aylık gelirlerinin olduğu, 4001-6000TL aylık gelirleri olanların ise en az sayıda olduğu görülmektedir.

Tablo 4.8. Üniversite öncesinde hayatınızı nerede geçirdiniz?

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif (Birikimli)Yüzde
Geçerli	Köy- Kasaba	45	17,2	17,2	17,2
	İlçe	56	21,5	21,5	38,7
	İl	96	36,8	36,8	75,5
	Büyük şehir	64	24,5	24,5	100,0
	Toplam	261	100,0	100,0	

Tablo 4.8. 'e göre araştırmaya katılan kişilerin üniversiteye başlamadan önce köy-kasabada yaşayanların sayısının 45 kişi (%17,2), ilçede yaşayanların sayısının 56 kişi (%21,5), ilde yaşayanların sayısının 96 kişi (%36,8) ve büyük şehirde yaşayanların sayısının ise 64 kişi (%24,5) olduğu görülmektedir. Üniversiteye başlamadan önce çoğunluğunun il merkezlerinde yaşadığı en az kişinin ise köy-kasabada yaşadığı görülmektedir.

Tablo 4.9. Sınıfınız

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif (Birikimli)Yüzde
Geçerli	Hazırlık	13	5,0	5,0	5,0
	1.sınıf	162	62,1	62,1	67,0
	2.sınıf	46	17,6	17,6	84,7
	3.sınıf	21	8,0	8,0	92,7
	4.sınıf	19	7,3	7,3	100,0
	Toplam	261	100,0	100,0	

Tablo 4.9. 'a göre öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıflar; hazırlık sınıfında olanlar 13 kişi (%5), 1. sınıfta okuyanlar 162 kişi (%62,1), 2. sınıfta okuyanlar 46 kişi (%17,6), 3. sınıfta okuyanlar 21 kişi (%8) ve 4. sınıfta okuyanlar ise 19 kişi (%7,3) olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun 1. sınıfta öğrenim gördükleri ve hazırlık sınıfında ise en az kişinin eğitim aldığı görülmektedir.

Tablo 4.10. Girişimciliğe yönelik daha önce ders/kurs vb. aldınız mı?

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif (Birikimli)Yüzde
Geçerli	Evet	39	14,9	14,9	14,9
	Hayır	222	85,1	85,1	100,0
	Toplam	261	100,0	100,0	

Tablo 4.10.'a göre öğrencilerin üniversite eğitimleri öncesinde 39 kişinin (%14,9) girişimciliğe yönelik ders/kurs vb. aldıkları, 222 kişinin (%85,1) ise girişimciliğe yönelik ders/kurs vb. almadıkları görülmektedir. Araştırma sonucuna göre öğrencilerin büyük bir miktarı daha önce girişimciliğe yönelik ders veya kurs almadığı görülmektedir.

Tablo 4.11. Daha Önce Bir Girişimcilik Deneyimi Oldu mu?

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif (Birikimli)Yüzde
Geçerli	Evet	35	13,4	13,4	13,4
	Hayır	226	86,6	86,6	100,0
	Toplam	261	100,0	100,0	

Tablo 4.11. 'e göre öğrencilerin üniversite eğitimleri öncesinde 35 kişinin (%13,4) bir girişimcilik deneyimi olduğu ve 226 kişinin (%86,6) ise girişimcilik deneyimi olmadığı

görülmektedir. Araştırma sonucuna göre öğrencilerin büyük bir miktarı (%86,6) daha önce bir girişimcilik deneyimi olmadığı görülmektedir.

Tablo 4.12. Ailesinde Girişimci Var mı?

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif (Birikimli)Yüzde
Geçerli	Evet	46	17,6	17,6	17,6
	Hayır	215	82,4	82,4	100,0
	Toplam	261	100,0	100,0	

Tablo 4.12.'ye göre öğrencilerin 46'sının (%17,6) ailesinde en az bir girişimcinin olduğu ve 215' inin (%82,4) ise ailesinde girişimci bir kimsenin bulunmadığı görülmektedir. Araştırmaya katılan bireylerin büyük çoğunluğunun ailesinde girişimci bulunmamaktadır.

Tablo 4.13. Kendi işinizi kurmak ister misiniz?

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif (Birikimli)Yüzde
Geçerli	Evet	230	88,1	88,1	88,1
	Hayır	31	11,9	11,9	100,0
	Toplam	261	100,0	100,0	

Tablo 4.13. 'e göre öğrencilerin 31'i (%11,9) kendi işinizi kurmak istememekte, katılımcılardan 230'u (%88,1) ise kendi işinizi kurmak istediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunda kendi işini kurma fikri bulunmaktadır.

4.1.2. Değişkenlere ilişkin tanımlayıcı istatistikler

Girişimcilik eğilimi ifadelerinin ortalamaları Tablo 4.14 'de yer almaktadır. Oran ortalaması 5 'e yaklaştıkça katılıyorum seçeneği yoğunluğu artmaktadır. Buna göre katılımcıların girişimcilik eğilimini belirlemeye yönelik ifadeler 3-4 arası yani katılıyorum 'a yakın seviyede işaretleme yaptığı görülmüştür. Buna göre katılımcıların girişimcilik eğilimi orta seviyede belirlenmiştir, denilebilir. Katılımcıların, "katılıyorum" seçeneği en yoğun kullandığı yani ortalaması en yüksek ifade "Bir projeyi oturup başkasının yapmasını beklemek yerine, onu hızlandırmayı ve üzerinde çalışmayı tercih ederim" olarak belirlenmiştir.

Tablo 4.14. Girişimcilik eğilimi ölçeğindeki ifadelerin tanımlayıcı istatistikleri

Kod	İfade	N	Ort.	Std. Sapma
B1	Bilmediğim konularda cesaretle girişimde bulunmayı severim	261	3,28	1,233
B3	Riskli durumlarda cesur davranma eğilimdeyim.	261	3,51	1,064
B4	Riskli olsun ya da olmasın, genellikle, standart olmayan yeni ve sıra dışı aktiviteler denemeyi severim	261	3,61	1,034
B5	Genel olarak, daha önce kullanılan, denenmiş ve mevcut proje ve yöntemleri ele almak yerine, özgün ve eşi benzeri olmayan projeler ve yaklaşımlara daha çok önem veririm.	261	3,69	1,034
B6	Yeni şeyler öğrenirken herkesin yaptığı gibi yapmaktansa kendime özgü benzersiz bir yöntem denemeyi tercih ederim	261	3,86	1,019
B7	Problem çözerken, başkalarının çoğunlukla kullandıkları yöntemleri kullanmak yerine, farklı ve orijinal yaklaşımları tercih ederim	261	3,82	0,954
B8	Genellikle gelecekte yaşanabilecek problemleri, ihtiyaçları veya değişiklikleri öngörebilirim	261	3,57	0,907
B9	Projeleri önceden planlama eğilimindeyim	261	3,92	0,955
B10	Bir projeyi oturup başkasının yapmasını beklemek yerine, onu hızlandırmayı ve üzerinde çalışmayı tercih ederim.	261	4,03	0,930

Tablo 4.15. Kültürel Sermaye Ölçeğindeki İfadelere Yönelik Tanımlayıcı İstatistikler

Kod	İfade	N	Ort.	Std. Sapma
C2	Kültürel konularla ilgili objektif araştırmalar yaparım.	261	3,40	1,043
C5	Ulusal ve evrensel kültürel değerlerin farkındayım.	261	3,91	0,803
C6	Kültürel olarak sürekli kendimi yenilerim.	261	3,74	0,887
C7	Bilimsel dergi ve makaleleri okurum	261	3,14	1,102
C8	Edebiyatla ilgilenirim.	261	3,33	1,160
C9	Kültürel çeşitliliğin toplumsal açıdan zenginlik olduğuna inanırım	261	3,91	1,011
C10	Kültürel içerikli kitaplar okurum	261	3,39	1,034
C13	Her ay düzenli olarak kitap okurum	261	3,34	1,159
C14	Kültürel amaçlı faaliyet ve/veya kurslara katılırım.	261	3,11	1,101
C15	Toplumsal faaliyetlere gönüllü olarak katılırım.	261	3,40	1,110
C16	Kültürel faaliyetlere katılımı mümkün kılacak çevreye sahibim.	261	3,21	1,127

Tablo 14.15. (Devamı) Kültürel Sermaye Ölçeğindeki İfadelere Yönelik Tanımlayıcı İstatistikler				
C18	Sanat çalışmalarına katılıyorum	261	3,28	1,169
C19	Boş vakitlerimde kültürel çalışmalarla meşgul olurum	261	2,90	1,151
C20	Toplumsal etkinliklere düzenli olarak katılıyorum	261	2,99	1,079
C21	Yaşadığım şehirdeki kültürel faaliyet potansiyelinin farkındayım.	261	3,54	0,978
C22	Tiyatro ve/veya sinemaya giderim	261	3,62	1,163
C23	Yaşadığım şehirdeki kültürel değer taşıyan yerleri bilirim.	261	3,87	1,028
C24	Müze ve/veya tarihi yerleri ziyaret ederim	261	3,74	1,017
C26	Açık ve anlaşılır konuşurum	261	4,15	0,881
C27	Çevremdekilerle sosyal ve medeni ilişkilerim üst düzeydedir	261	3,90	0,912
C28	Toplumu yönlendirebilecek derecede çevremde söz sahibi biriyim	261	3,70	1,004
C29	Akıcı konuşurum	261	3,90	0,852
C30	Çevremde kendini yetiştirmiş, kültürlü bir insan olarak tanınırım	261	3,72	1,012

Kültürel Sermaye ölçeğindeki ifadelerinin ortalamaları Tablo 4.15. 'de yer almaktadır. Buna göre katılımcıların kültürel sermayeyi belirlemeye yönelik ifadeler 3-4 arası yani katılıyorum 'a yakın seviyede işaretleme yaptığı görülmüştür. Buna göre katılımcıların kültürel sermaye orta seviyede belirlenmiştir, denilebilir. Katılımcıların, “katılıyorum” seçeneği en yoğun kullandığı yani ortalaması en yüksek ifade “Açık ve anlaşılır konuşurum” ve katılımcıların “kararsızım” seçeneği en yoğun kullanıldığı yani ortalaması en düşük ifade “Boş vakitlerimde kültürel çalışmalarla meşgul olurum” olarak belirlenmiştir.

Tablo 4.16. Psikolojik Sağlamlık Ölçeğindeki İfadelere Yönelik Tanımlayıcı İstatistikler

Kod	İfade	N	Ort.	Std. Sapma
D1	Değişiklikler karşısında uyum sağlayabilirim	261	4,08	0,93
D2	Stres olduğumda beni rahatlatacak en az bir tane yakın ve güvenebileceğim ilişkim vardır	261	4,08	1,039
D6	Sorunlarla karşılaştığım zaman olayların komik yönlerini görmeye çalışırım	261	3,77	1,077
D7	Stresle mücadele etmek durumunda kalmak, beni daha da güçlendirebilir	261	3,83	0,995
D8	Hastalık, yaralanma ya da benzeri güçlüklerden sonra çabuk normale dönerim	261	3,79	1,030
D9	İyi ya da kötü, her şeyin olmasında belli bir sebep olduğunu düşünürüm	261	4,11	0,934

Tablo 4.16. (Devamı) Psikolojik Sağlamlık Ölçeğindeki İfadelere Yönelik Tanımlayıcı İstatistikler				
D10	Sonuç ne olacak olursa olsun, elimden gelenin en iyisini yaparım	261	4,25	0,888
D12	Umutsuz durumlarda bile vazgeçmem	261	4,07	0,926
D13	Kriz ya da stres durumlarında yardım için nereye gideceğimi bilirim	261	3,89	0,956
D14	Stres altında dikkatim dağılmaz ve açık bir şekilde düşünebilirim	261	3,38	1,182
D15	Sorunları çözerken bütün kararları başkasının almasına izin vermektense, kendim için başına geçmeyi tercih ederim	261	4,05	0,904
D16	Başarısızlıklar karşısında kolay pes etmem	261	4,14	0,924
D17	Yaşamdaki zorluklarla uğraşmada kendimi güçlü bir insan olarak görürüm	261	4,12	0,882
D18	Gerektiğinde başkalarını etkileyecek zor ya da kimsenin vermek istemediği kararları alabilirim	261	3,92	,0963
D19	Üzüntü, korku ve öfke gibi hoş olmayan ve acı verici duygularla baş edebilirim	261	3,90	1,010
D21	Yaşamdaki amacıma dair güçlü bir duyguya sahibim	261	4,01	0,951
D22	Hayatımın kontrolüne sahip olduğumu hissediyorum	261	3,75	1,038
D23	Zoru severim	261	3,83	1,050
D24	Önüme ne engel çıkarsa çıksın, hedeflerime ulaşmaya çalışırım	261	4,23	0,845
D25	Başarılarımla gurur duyarım	261	4,52	0,705

Psikolojik sağlamlık ölçeğindeki ifadelerinin ortalamaları Tablo 4.16. 'da yer almaktadır. Buna göre katılımcıların psikolojik sağlamlık düzeyini belirlemeye yönelik ifadeler 3-4 arası yani katılıyorum 'a yakın seviyede işaretleme yaptığı görülmüştür. Buna göre katılımcıların psikolojik sağlamlık düzeyleri orta seviyede belirlenmiştir, denilebilir. Katılımcıların, “katılıyorum” seçeneği en yoğun kullandığı yani ortalaması en yüksek ifade “Başarılarımla gurur duyarım” olarak belirlenmiştir.

4.1.3. Normallik testi

Normallik testi analizi çalışmada elde edilen verilerin normal olarak dağılıp dağılmadığını göstermektedir. Bu analizde Skewness ve Kurtosis değerleri önem taşımaktadır. Skewness ve Kurtosis ifadeleri $-1,5 < p < 1,5$ arasında olursa yapılan çalışmanın verileri normal bir dağılım gösterdiği, değerlerin parametrik olduğu söylenebilir (Tabachnick, 2013). Tablo 4.17de de görüldüğü üzere Skewness ve Kurtosis değerlerinin istenilen değerler arasında olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.17. Normallik Testi Tablosu

			İstatistik	Std. Hata
Olumsuz Etkilere Tolerans	Anlamlılık		4,0490	,04283
	95% Ortalama için güven aralığı	Alt sınır	3,9647	
		Üst sınır	4,1334	
	5% Kırılmış ortalama		4,1031	
	Skewness		-1,160	,151
	Kurtosis		2,247	,301
Kişisel Yeterlilik	Anlamlılık		4,0769	,04124
	95% Ortalama için güven aralığı	Alt sınır	3,9957	
		Üst sınır	4,1581	
	5% Kırılmış ortalama		4,1203	
	Skewness		-,827	,151
	Kurtosis		,838	,301
Kontrol	Anlamlılık		3,7585	,04617
	95% Ortalama için güven aralığı	Alt sınır	3,6675	
		Üst sınır	3,8494	
	5% Kırılmış ortalama		3,7863	
	Skewness		-,590	,151
	Kurtosis		,730	,301
Yenilikçilik Ve Proaktiflik	Anlamlılık		3,8160	,04125
	95% Ortalama için güven aralığı	Alt sınır	3,7348	
		Üst sınır	3,8972	
	5% Kırılmış ortalama		3,8561	
	Skewness		-1,153	,151
	Kurtosis		,516	,301
RiskAlma	Anlamlılık		3,4744	,05336
	95% Ortalama için güven aralığı	Alt sınır	3,3693	
		Üst sınır	3,5794	
	5% Kırılmış ortalama		3,4972	
	Skewness		-,290	,151
	Kurtosis		,033	,301
Katılım	Anlamlılık		3,1487	,05205
	95% Ortalama için güven aralığı	Alt sınır	3,0462	
		Üst sınır	3,2512	
	5% Kırılmış ortalama		3,1453	
	Skewness		,022	,151
	Kurtosis		-,336	,301

Tablo 4.17. (Devamı) Normallik Testi Tablosu

Kültürel Potansiyel	Anlamlılık		3,8769	,04566
	95% Ortalama için güven aralığı	Alt sınır	3,7870	
		Üst sınır	3,9668	
	5% Kırılmış ortalama		3,9137	
	Skewness		-,647	,151
	Kurtosis		,414	,301
Entelektüel Birikim	Anlamlılık		3,3208	,04851
	95% Ortalama için güven aralığı	Alt sınır	3,2252	
		Üst sınır	3,4163	
	5% Kırılmış ortalama		3,3376	
	Skewness		-,249	,151
	Kurtosis		-,123	,301
Kültürel Bilinç	Anlamlılık		3,6923	,04782
	95% Ortalama için güven aralığı	Alt sınır	3,5981	
		Üst sınır	3,7865	
	5% Kırılmış ortalama		3,7158	
	Skewness		-,383	,151
	Kurtosis		,106	,301
Kültürel Çeşitlilik	Anlamlılık		3,8487	,04357
	95% Ortalama için güven aralığı	Alt sınır	3,7629	
		Üst sınır	3,9345	
	5% Kırılmış ortalama		3,8803	
	Skewness		-,617	,151
	Kurtosis		,760	,301

4.1.4. Faktör analizi

Faktör analizi kavramı birbiriyle bağlantılı fazla sayıda değişkenin birbirleriyle ilişkili az sayıda değişkene dönüştüren, birbirlerinden bağımsız ve anlamlı ilişkiler olup olmadığını ifade etmemizi sağlayan yaygın olarak kullanılan çok değişkenli istatistik bir yöntemdir (Bıyıkbeyi, 2019). Çalışmamızda faktör analizi için kullandığımız verileri ve anket sorularını farklı kavramları açıklamak ve farklı özellikleri ölçmek için kullandık. Bu anket verilerimizi oluşturan kavramlar şunlardan meydana gelmektedir. Araştırma konumuzdaki anket çalışmamız dört kısımdan oluşmaktadır. İlk kısım anket çalışmamıza katılan bireylerin demografik değişkenlerini ölçmekte olup ikinci kısımda ise girişimcilik eğilimini ölçen sorulardan meydana gelmektedir. Üçüncü kısım da

kültürel sermayeye ait sorulara cevap aramakta ve en sondaki bölüm olan dördüncü kısımda ise psikolojik sağlamlık ölçeğinden meydana gelmektedir.

4.1.5. Girişimcilik eğilimi ölçeği faktör analizi

Bu araştırmamızdaki verilerden Girişimcilik Eğilim Ölçeği, Linan ve Chen tarafından 2005 yılında geliştirdikleri ölçek kullanılmıştır. Ölçek toplamda 10 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin alt boyutlarına bakıldığında ilk üç sorusu bireylerin risk alma eğilimlerini ölçen sorulardan sonraki dört soru ise bireylerin değişimlere karşı yenilikçi özelliklerini ölçmeye hedefleyen sorulardan meydana geldiği görülmektedir. En son üç madde ise bireyin proaktiflik yani olayları ve gelişmeleri muhakeme edip onlar hakkında önlemler almalarını sağlayan sorulardan oluşmaktadır.

Ölçeğin orijinalinde yer alan bazı ifadeler bu araştırmada, faktör yüklerine uymadığı için analizden çıkarılmıştır. Diğer ifadeler orijinal ölçeğin alt boyutları ile uyumlu çıkmıştır.

Tablo 4. 18. Girişimcilik Eğilim Ölçeği KMO ve Barlett Testi Değerleri

KMO and Bartlett's Test		
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,814
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	591,353
	Df	36
	Sig.	,000

Çalışmadaki verilerin açıklayıcı faktör analizlerinde değerlerin uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett testi ile açıklanabilmektedir(Çokluk, Şekercioğlu, Büyüköztürk, 2012; Büyüköztürk, 2010; Karagöz ve Kösterelioğlu, 2008, Akt. Kaya, 2013).

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değerinin yüksek çıkması, ölçekteki her bir değişkenin, başka değişkenler tarafından çok iyi bir şekilde tahmin edilebileceği anlamına gelmektedir. Değerin sıfır veya sıfıra yakın çıkması, korelasyon dağılımında, bir dağınıklık olduğu için bu değerlere dayalı olarak yorum yapılmasını zorlaştırmaktadır. Kaiser-Meyer-Olkin testi sonucunun, 0.50'den küçük çıkması durumunda faktör analizine devam edilemeyeceği anlamına gelir, diye yorumlanır (Kaya, 2013) .

KMO and Bartlett's Test tablosuna Tablo 4.18 'e baktığımızda KMO değerinin 0,814 olduğu görülmektedir. Değerin örneklem büyüklüğünün faktör analizi için iyi olduğu

sonucu görülmektedir. Aynı veriler için hesaplanan Bartlett Küresellik Testi 591,353 olup 0,001 düzeyine göre anlamlıdır ($X^2_{36} = 591,353$).

Tablo 4.19. Girişimcilik Eğilim Ölçeği için Açıklanan Varyans ve Faktör Dağılımı Tablosu

Toplam Variance Explained									
Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Toplam	% of Variance	Kümülatif (Birikimli) %	Toplam	% of Variance	Kümülatif (Birikimli) %	Toplam	% of Variance	Kümülatif (Birikimli) %
1	3,561	39,571	39,571	3,561	39,571	39,571	2,790	30,996	30,996
2	1,137	12,635	52,205	1,137	12,635	52,205	1,909	21,210	52,205
3	,928	10,308	62,513						
4	,774	8,599	71,113						
5	,655	7,279	78,392						
6	,639	7,096	85,487						
7	,488	5,419	90,906						
8	,447	4,963	95,869						
9	,372	4,131	100,000						
Extraction Method: Principal Component Analysis.									

Açıklanan Varyans ve Faktör Dağılım Tablosuna bakıldığında Tablo 4.19 'da girişimcilik ölçeğinin iki faktör altında toplandığı görülmektedir. İki faktörden oluşan bu ölçeğin açıklama varyans oranı % 52,205'dir. Açıklama oranlarına baktığımızda % 50 oranını geçtiğinde yeterli olarak kabul edilmektedir.

Tablo 4.20. Girişimcilik Eğilim Ölçeğinin Döndürülmüş Faktör Yükleri Matrisi

Rotated Component Matrix ^a		
	Component	
	1	2
B10.Bir projeyi oturup başkasının yapmasını beklemek yerine, onu hızlandırmayı ve üzerinde çalışmayı tercih ederim.	,695	
B9.Projeleri önceden planlama eğilimindeyim.	,691	
B8.Genellikle gelecekte yaşanabilecek problemleri, ihtiyaçları veya değişiklikleri öngörebilirim.	,691	
B5.Genel olarak, daha önce kullanılan, denenmiş ve mevcut proje ve yöntemleri ele almak yerine, özgün ve eşi benzeri olmayan projeler ve yaklaşımlara daha çok önem veririm.	,658	
B7.Problem çözerken, başkalarının çoğunlukla kullandıkları yöntemleri kullanmak yerine, farklı ve orijinal yaklaşımları tercih ederim.	,635	
B6.Yeni şeyler öğrenirken herkesin yaptığı gibi yapmaktansa kendime özgü benzersiz bir yöntem denemeyi tercih ederim.	,620	

Tablo 4.20. (Devamı) Girişimcilik Eğilim Ölçeğinin Döndürülmüş Faktör Yükleri Matrisi		
B1.Bilmediğim konularda cesaretle girişimde bulunmayı severim.		,765
B4.Riskli olsun ya da olmasın, genellikle, standart olmayan yeni ve sıra dışı aktiviteler denemeyi severim.		,745
B3.Riskli durumlarda cesur davranma eğilimdeyim.		,735
Extraction Method: Principal Component Analysis.		
Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.		
a. Rotation converged in 3 iterations.		

Girişimcilik eğilimi ölçeği Tablo 4.20 'de görüldüğü gibi, bu araştırmada iki faktör altında toplanmıştır. Ölçeğin orijinalinde yer alan ve ifadelerin anlamına göre bu faktörler yeniden isimlendirilmiştir. Buna göre; B10, B9, B8, B5, B7, B6, nolu ifadeleri içeren faktör “Yenilik ve Proaktiflik” olarak, B1, B4, B3 nolu ifadeleri içeren faktörler ise olarak “Risk Alma” olarak isimlendirilmiştir.

4.1.6. Kültürel sermaye ölçeği faktör analizi

Araştırmada bireylerin kültürel sermaye düzeylerini ölçmek için Avcı ve Yaşar (2014) tarafından geliştirilen kültürel sermaye ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek “entelektüel birikim”, “katılım”, “kültürel bilinç” ve “kültürel potansiyel” olmak üzere 4 alt boyut ve 30 maddeden oluşmaktadır. Ankette kullanılan sorulardan 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12 ve 13. sorular bireyin entelektüel birikimini yani bireyin aydın, eğitilmiş, özgür fikirli olmasını ölçen sorulardan oluşmaktadır. Anketteki 14,15,16,17,18,19 ve 20. sorular bireyin kültürel ve sosyal etkinliklere katılım boyutunu ifade etmektedir. Anketteki 21,22,23,24 ve 25. sorular ise bireyin çevresinde yer alan kültürel değerlerin farkına varması ve bu değerlere karşı duyarlı olmasını ifade eden Kültürel bilinç boyutundan meydana gelmektedir. Ankette yer alan 26,27,28,29 ve 30. sorular ise bireyin zihinsel ve bedensel olarak olgunlaşması sürecinde sahip olduğu deneyimleri ifade eden Kültürel Potansiyel kavramını ölçmektedir.

Tablo 4. 21. Kültürel Sermaye Ölçeği KMO ve Barlett Testi Değerleri

KMO and Bartlett's Test		
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,881
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	2383,703
	Df	253
	Sig.	,000

Kültürel sermaye ölçeğindeki açıklayıcı faktör analizlerine bakıldığında uygunluğunun olup olmadığını Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett testine bakarak

anlaşılmaktadır(Karagöz ve Kösterelioğlu, 2008, Akt. Kaya, 2013). KMO and Bartlett's Test tablosuna bakıldığında Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değerinin 0,881 çıktığı görülmektedir. Bu değer 0,50 yüksek çıkması ölçekteki her bir değişkenin, diğer değişkenler tarafında mükemmel bir şekilde tahminlerde bulunabileceği anlamına gelmektedir. Bartlett Küresellik Testi 2383,703 olup 0,001 düzeyine göre anlamlıdır($X^2_{253} = 2383,703$).

Tablo 4.22. Kültürel Sermaye Ölçeği için Açıklanan Varyans ve Faktör Dağılımı Tablosu

Toplam Variance Explained									
Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Toplam	% of Variance	Kümülatif (Birikimli)%	Toplam	% of Variance	Kümülatif (Birikimli)%	Toplam	% of Variance	Kümülatif (Birikimli)%
1	7,437	32,334	32,334	7,437	32,334	32,334	3,418	14,863	14,863
2	2,115	9,197	41,531	2,115	9,197	41,531	3,156	13,724	28,586
3	1,668	7,251	48,782	1,668	7,251	48,782	2,646	11,505	40,092
4	1,276	5,547	54,329	1,276	5,547	54,329	2,343	10,186	50,277
5	1,209	5,257	59,586	1,209	5,257	59,586	2,141	9,309	59,586
6	,910	3,958	63,544						
7	,825	3,587	67,131						
8	,767	3,336	70,468						
9	,693	3,013	73,480						
10	,655	2,849	76,329						
11	,611	2,658	78,987						
12	,564	2,450	81,437						
13	,540	2,349	83,786						
14	,515	2,239	86,025						
15	,476	2,070	88,094						
16	,434	1,887	89,981						
17	,414	1,799	91,780						
18	,389	1,691	93,472						
19	,369	1,606	95,078						
20	,331	1,439	96,516						
21	,293	1,276	97,792						
22	,289	1,258	99,049						
23	,219	,951	100,000						

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Kültürel sermaye ölçeği için açıklanan varyans oranı Tablo 4.22 'de görüldüğü gibi 59,586 olarak yeterli düzeyde belirlenmiştir.

Tablo 4.23. Kültürel Sermaye Ölçeğinin Döndürülmüş Faktör Yükleri Matrisi

Rotated Component Matrix^a					
	Component				
	1	2	3	4	5
C15.Toplumsal faaliyetlere gönüllü olarak katılıyorum.	,746				
C19.Boş vakitlerimde kültürel çalışmalarla meşgul olurum.	,707				
C14.Kültürel amaçlı faaliyet ve/veya kurslara katılıyorum.	,704				
C20.Toplumsal etkinliklere düzenli olarak katılıyorum.	,693				
C18.Sanat çalışmalarına katılıyorum.	,669				
C16.Kültürel faaliyetlere katılımı mümkün kılacak çevreye sahibim.	,605				
C29.Akıcı konuşurum.		,826			
C30.Çevremde kendini yetiştirmiş, kültürlü bir insan olarak tanınırım.		,752			
C27.Çevremdekilerle sosyal ve medeni ilişkilerim üst düzeydedir.		,669			
C28.Toplumu yönlendirebilecek derecede çevremde söz sahibi biriyim.		,645			
C26.Açık ve anlaşılır konuşurum.		,631			
C8.Edebiyatla ilgilenirim.			,763		
C10.Kültürel içerikli kitaplar okurum.			,756		
C7.Bilimsel dergi ve makaleleri okurum.			,728		
C13.Her ay düzenli olarak kitap okurum.			,561		
C2.Kültürel konularla ilgili objektif araştırmalar yaparım.			,427		
C23.Yaşadığım şehirdeki kültürel değer taşıyan yerleri bilirim.				,709	
C22.Tiyatro ve/veya sinemaya giderim.				,651	
C24.Müze ve/veya tarihi yerleri ziyaret ederim.				,556	
C21.Yaşadığım şehirdeki kültürel faaliyet potansiyelinin farkındayım.				,547	
C5.Ulusal ve evrensel kültürel değerlerin farkındayım.					,728
C9.Kültürel çeşitliliğin toplumsal açıdan zenginlik olduğuna inanırım.					,705
C6.Kültürel olarak sürekli kendimi yenilerim.					,608
Extraction Method: Principal Component Analysis.					
Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.					
a. Rotation converged in 6 iterations.					

Faktör yüklerine göre ölçeğin güvenilirliği için bazı ifadeler çıkarılmıştır. Ölçeğin orijinalinde kültürel sermaye; entelektüel birikim, katılım, kültürel bilinç ve kültürel potansiyel alt boyutlarından meydana gelmektedir. Bu araştırma sonucunda kültürel sermayenin dört alt faktör altında toplanması gerekirken beş alt faktör altın toplandığı görülmektedir. Alt faktörler içerdikleri anlama göre isimlendirilmiştir. Buna göre; C15, C19, C14, C20, C18, C16 nolu ifadeleri içeren faktör “katılım” olarak, C29, C30, C27, C28, C26 nolu ifadeleri içeren faktör “kültürel potansiyel” olarak, C8, C10, C7, C13, C2 nolu ifadeleri içeren faktör “entelektüel birikim”, C23, C22, C24, C21 nolu ifadeleri içeren faktör “kültürel bilinç” olarak ve C5, C9, C6 nolu ifadeleri içeren faktör ise “kültürel çeşitlilik” olarak isimlendirilmiştir.

4.1.7. Psikolojik sağamlık ölçeği faktör analizi

Bu araştırmada Psikolojik Sağamlık değişkenini incelemek için Connor ve Davidson (2003) tarafından geliştirilen ve Kararımak (2010) tarafından uyarlama çalışması gerçekleştirilen Psikolojik Sağamlık Ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek toplam da 25 maddeden meydana gelmektedir. Connor ve Davidson (2003) tarafından geliştirilen Psikolojik Sağamlık Ölçeğine baktığımızda kişisel yeterlilik, olumsuz etkilere tolerans, değişikliğin olumlu kabülu ve kontrol olmak üzere dört alt boyuttan oluştuğu görülmektedir. Bu çalışmanın sonuçlarına bakıldığında psikolojik sağamlık ölçeğinin üç faktör altında toplandığı görülmektedir. Bunlar kişisel yeterlilik, olumsuz etkilere tolerans ve kontrol olarak adlandırılmıştır.

Tablo 4. 24. Psikolojik Sağamlık Ölçeği KMO ve Bartlett Testi Değerleri

KMO and Bartlett's Test		
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,935
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	2469,052
	Df	190
	Sig.	,000

KMO and Bartlett's Test tablosuna bakıldığında KMO değerinin 0,935 olduğu görülmektedir. Bu değerde örneklem büyüklüğünün faktör analizi için uygun olduğu anlamına gelmektedir. Aynı veriler için hesaplanan Bartlett Küresellik Testi 2469,052 olup 0,001 düzeyine göre anlamlıdır($X^2_{190} = 2469,052$).

Tablo 4.25. Psikolojik Sağamlık Ölçeği için Açıklanan Varyans ve Faktör Dağılımı Tablosu

Toplam Variance Explained									
Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Toplam	% of Variance	Kümülatif (Birikimli)%	Toplam	% of Variance	Kümülatif (Birikimli)%	Toplam	% of Variance	Kümülatif (Birikimli)%
1	8,540	42,699	42,699	8,540	42,699	42,699	4,440	22,202	22,202
2	1,321	6,606	49,305	1,321	6,606	49,305	3,797	18,984	41,186
3	1,169	5,847	55,152	1,169	5,847	55,152	2,793	13,966	55,152
4	1,057	5,285	60,438						
5	,835	4,173	64,611						
6	,780	3,901	68,512						
7	,705	3,523	72,035						
8	,684	3,419	75,454						
9	,614	3,072	78,527						
10	,589	2,947	81,474						

Tablo 4.25. (Devamı) Psikolojik Sağlamlık Ölçeği için Açıklanan Varyans ve Faktör Dağılımı Tablosu

11	,533	2,667	84,141						
12	,495	2,474	86,615						
13	,461	2,305	88,920						
14	,386	1,929	90,849						
15	,361	1,804	92,653						
16	,336	1,679	94,332						
17	,327	1,634	95,966						
18	,302	1,512	97,478						
19	,255	1,277	98,755						
20	,249	1,245	100,000						

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Bunun yanında üç faktörden oluşan bu ölçeğin açıklanan varyans oranı % 55,152'dir. Açıklama oranlarına baktığımızda % 50 oranını geçtiğinde yeterli olarak kabul edilmektedir.

Tablo 4.26. Psikolojik Sağlamlık Ölçeğinin Döndürülmüş Faktör Yükleri Matrisi

Rotated Component Matrix^a			
	Component		
	1	2	3
D10.Sonuç ne olacak olursa olsun, elimden gelenin en iyisini yaparım.	,763		
D9.İyi ya da kötü, her şeyin olmasında belli bir sebep olduğunu düşünürüm.	,761		
D15.Sorunları çözerken bütün kararları başkasının almasına izin vermektense, kendim için başına geçmeyi tercih ederim.	,691		
D1.Değişiklikler karşısında uyum sağlayabilirim	,687		
D16.Başarısızlıklar karşısında kolay pes etmem.	,550		
D2.Stres olduğumda beni rahatlatacak en az bir tane yakın ve güvenebileceğim ilişkim vardır.	,535		
D19.Üzüntü, korku ve öfke gibi hoş olmayan ve acı verici duygularla baş edebilirim.	,516		
D8.Hastalık, yaralanma ya da benzeri güçlüklerden sonra çabuk normale dönerim.	,502		
D24.Önüme ne engel çıkarsa çıksın, hedeflerime ulaşmaya çalışırım.		,727	
D23.Zoru severim.		,695	
D22.Hayatımın kontrolüne sahip olduğumu hissediyorum.		,684	
D21.Yaşamdaki amacıma dair güçlü bir duyguya sahibim.		,683	
D25.Başarılarımla gurur duyarım.		,580	
D17.Yaşamdaki zorluklarla uğraşmada kendimi güçlü bir insan olarak görürüm.		,541	
D12.Umutsuz durumlarda bile vazgeçmem.		,533	
D14.Stres altında dikkatim dağılmaz ve açık bir şekilde düşünebilirim.			,741
D6.Sorunlarla karşılaştığım zaman olayların komik yönlerini görmeye çalışırım.			,651
D7.Stresle mücadele etmek durumunda kalmak, beni daha da güçlendirebilir.			,598
D18.Gerektiğinde başkalarını etkileyecek zor ya da kimsenin vermek istemediği kararları alabilirim.			,528
D13.Kriz ya da stres durumlarında yardım için nereye gideceğimi bilirim.			,496
Extraction Method: Principal Component Analysis.			
Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.			
a. Rotation converged in 6 iterations.			

Psikolojik sağlamlık ölçeği bu araştırmada 3 faktör altında toplanmıştır(Tablo 4.26.). Ölçeğin orijinalinde yer alan ve ifadelerin anlamına göre bu faktörler yeniden isimlendirilmiştir. Buna göre D10, D9, D15, D1, D16, D2, D19, D8 ifadeleri “olumsuz etkilere tolerans” olarak, D24, D23, D22, D21, D25, D17, D12, ifadeleri “kişisel yeterlilik” olarak ve D14, D6, D7, D18, D13 ifadeleri ”kontrol” olarak isimlendirilmiştir.

4.1.8. Güvenilirlik analizi

Faktör analizleri incelendikten sonra ölçekte yer alan ifadelerin güvenilirliklerinin uygun olup olmadığı araştırılmaya çalışılmıştır. Aşağıdaki tabloya bakıldığında Girişimcilik Eğilimi ölçeğinin alt boyutlarının değerleri; Yenilikçilik ve Proaktiflik (0,779), Risk Alma (0,767) olarak tespit edilmiştir. Kültürel Sermaye ölçeğinin alt boyutlarının değerleri; Katılım (0,840), Kültürel Potansiyel (0, 846), Entelektüel Birikim (0, 753), Kültürel Bilinç (0,715), Kültürel Çeşitlilik (0,769) olarak tespit edilmiştir. Tablonun sonunda ise psikolojik sağlamlık ölçeğinin alt boyutlarının değerleri olumsuz etkilere tolerans (0,868), kişisel yeterlilik (0,846) ve kontrol (0,762) olarak tespit edilmiştir.

Tablo 4.27. Güvenirlik Analizi

Değişkenler	Alt boyutlar	Cronbach Alfa	İfade Sayısı
Girişimcilik Eğilimi	Yenilikçilik ve Proaktiflik	,779	6
	Risk Alma	,767	3
Kültürel Sermaye	Katılım	,840	6
	Kültürel Potansiyel	,846	5
	Entelektüel Birikim	,753	5
	Kültürel Bilinç	,715	4
	Kültürel Çeşitlilik	,769	3
	Olumsuz Etkilere Tolerans	,868	8
Psikolojik Sağlamlık	Kişisel Yeterlilik	,846	7
	Kontrol	,762	5

Literatür verilerine göre Cronbach Alfa değeri 0,70 veya üzeri olduğuunda ölçek güvenilir olarak kabul edilir (Nunally,1978; akt.,Hırlak&Taşlıyan, 2016). Tablo 4.27 'ye göre Girişimcilik Eğilimi, Kültürel Sermaye ve Psikolojik Sağlamlık ölçeklerinin alt boyutlarının Cronbach Alfa için değerlerin 0,70'den büyük olduğu görölmüştür. Bu durumda kullanılan ölçeklerin güvenilir olduğu söylenebilmektedir.

4.1.9 Korelasyon analizi

Literatürde farklı sınıflandırma ve tanımlamalar olmakla birlikte Tavşancıl (2006) 'a göre (0-30) zayıf ilişki, (31-49) orta ilişki, (50-69) güçlü ilişki, (70-100) çok güçlü ilişki olduğu şeklinde açıklanmaktadır. Cohen (1988) tarafından psikoloji alanında olmak üzere verilen değerlere göre (-0,29 ve -0,10) negatif yönde düşük ilişki, (-0,49 ile -0,30) negatif yönde orta derece ilişki, (-0,50 ile -1,00) negatif yönde yüksek ilişki; (0,10-0,29) pozitif yönde düşük ilişki, (0,30-0,49) pozitif yönde orta derece ilişki, (0,50-1,00) pozitif yönde yüksek ilişki olduğu şeklinde kabul etmiştir.

Tablo 4. 28. Korelasyon Analizi

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.Olumsuz Etkilere Tolerans	Pearson Korelasyonu	1	,704**	,689**	,439**	,283**	,255**	,576**	,270**	,478**	,479**
	Sig. (2-tailed)		,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N		261	261	260	260	261	261	261	261	261
2.Kişisel Yeterlilik	Pearson Korelasyonu		1	,652**	,467**	,445**	,380**	,569**	,301**	,449**	,313**
	Sig. (2-tailed)			,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N			261	260	260	261	261	261	261	261
3.Kontrol	Pearson Korelasyonu			1	,389**	,305**	,350**	,530**	,292**	,416**	,330**
	Sig. (2-tailed)				,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N				260	260	261	261	261	261	261
4.Yenilikçilik Ve Proaktiflik	Pearson Korelasyonu				1	,478**	,337**	,448**	,263**	,410**	,318**
	Sig. (2-tailed)					,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N					260	260	260	260	260	260
5.Risk Alma	Pearson Korelasyonu					1	,338**	,347**	,253**	,287**	,131*
	Sig. (2-tailed)						,000	,000	,000	,000	,035
	N						260	260	260	260	260
6.Katılım	Pearson Korelasyonu						1	,471**	,508**	,500**	,340**
	Sig. (2-tailed)							,000	,000	,000	,000
	N							261	261	261	261
7.Kültürel Potansiyel	Pearson Korelasyonu							1	,375**	,574**	,493**
	Sig. (2-tailed)								,000	,000	,000
	N								261	261	261
8.Entelektüel Birikim	Pearson Korelasyonu								1	,416**	,361**
	Sig. (2-tailed)									,000	,000
	N									261	261

Tablo 4.28. (Devamı) Korelasyon Analizi

9.Kültürel Bilinç	Pearson Korelasyonu									1,439**
	Sig. (2-tailed)									,000
	N									261
10.Kültürel Çeşitlilik	Pearson Korelasyonu									1
	Sig. (2-tailed)									
	N									

**, Korelasyonu 0.01 düzeyinde anlamlıdır (2-tailed).

*, Korelasyonu 0.05 düzeyinde anlamlıdır. (2-tailed).

Tablo 4.28. 'de verilen pearson korelasyon analizlerine göre Psikolojik sağlamlık kavramının alt boyutu olan Olumsuz etkilere tolerans ile Psikolojik sağlamlık kavramının alt boyutu olan kişisel Yeterlilik kavramı arasında çok güçlü düzeyde ve pozitif yönde ($I=704;p<0.5$); ilişki olduğu görülmektedir.

Psikolojik sağlamlık kavramının alt boyutu olan Olumsuz etkilere tolerans ile Psikolojik sağlamlık kavramının alt boyutu olan Kontrol kavramı arasında güçlü düzeyde ve pozitif yönde ($I=689;p<0.5$); ilişki olduğu görülmektedir.

Psikolojik sağlamlık kavramının alt boyutu olan Olumsuz etkilere tolerans ile Girişimcilik eğiliminin alt boyutu olan Yenilikçilik ve Proaktiflik kavramı arasında orta düzeyde ve pozitif yönde ($I=439;p<0.5$); ilişki olduğu görülmektedir.

Psikolojik sağlamlık kavramının alt boyutu olan Olumsuz etkilere tolerans ile Girişimcilik eğiliminin alt boyutu olan Risk Alma kavramı arasında zayıf düzeyde ve Pozitif yönde ($I=283;p<0.5$); ilişki olduğu görülmektedir.

Psikolojik sağlamlık kavramının alt boyutu olan Olumsuz etkilere tolerans ile Kültürel Sermaye alt boyutu olan Katılım kavramı arasında düşük düzeyde ve Pozitif yönde ($I=255;p<0.5$); ilişki olduğu görülmektedir.

Psikolojik sağlamlık kavramının alt boyutu olan Olumsuz etkilere tolerans ile Kültürel Sermaye alt boyutu olan Kültürel Potansiyel kavramı arasında güçlü ve Pozitif yönde ($I=576;p<0.5$); ilişki olduğu görülmektedir.

Psikolojik sağlamlık kavramının alt boyutu olan Olumsuz etkilere tolerans ile Kültürel Sermaye alt boyutu olan Entelektüel Birikim kavramı arasında düşük düzeyde ve Pozitif yönde ($I=270;p<0.5$); ilişki olduğu görülmektedir.

Psikolojik sağamlık kavramının alt boyutu olan Olumsuz etkilere tolerans ile Kùltürel Sermaye alt boyutu olan Kùltürel Bilinç kavramı arasında orta düzeyde ve Pozitif yönde ($I=478;p<0.5$); ilişki olduğu gör÷lmektedir.

Psikolojik sağamlık kavramının alt boyutu olan Olumsuz etkilere tolerans ile Kùltürel Sermaye alt boyutu olan Kùltürel Çeşitlilik kavramı arasında orta düzeyde ve Pozitif yönde ($I=479;p<0.5$); ilişki olduğu gör÷lmektedir.

Psikolojik sağamlık kavramının alt boyutu olan Kişisel Yeterlilik ile Psikolojik sağamlık kavramının alt boyutu olan Kontrol kavramı arasında güçlü düzeyde ve pozitif yönde ($I=652;p<0.5$); ilişki olduğu gör÷lmektedir.

Psikolojik sağamlık kavramının alt boyutu olan Kişisel Yeterlilik ile Girişimcilik eğiliminin alt boyutu olan Yenilikçilik ve Proaktiflik kavramı arasında orta düzeyde ve Pozitif yönde ($I=467;p<0.5$); ilişki olduğu gör÷lmektedir.

Psikolojik sağamlık kavramının alt boyutu olan Kişisel Yeterlilik ile Girişimcilik eğiliminin alt boyutu olan Risk Alma kavramı arasında orta düzeyde ve Pozitif yönde ($I=455;p<0.5$); ilişki olduğu gör÷lmektedir.

Psikolojik sağamlık kavramının alt boyutu olan Kişisel Yeterlilik ile Kùltürel Sermaye alt boyutu olan Katılım kavramı arasında orta düzeyde ve Pozitif yönde ($I=380;p<0.5$); ilişki olduğu gör÷lmektedir.

Psikolojik sağamlık kavramının alt boyutu olan Kişisel Yeterlilik ile Kùltürel Sermaye alt boyutu olan Kùltürel Potansiyel kavramı arasında güçlü ve Pozitif yönde ($I=569;p<0.5$); ilişki olduğu gör÷lmektedir.

Psikolojik sağamlık kavramının alt boyutu olan Kişisel Yeterlilik ile Kùltürel Sermaye alt boyutu olan Entelektüel Birikim kavramı arasında düşük düzeyde ve Pozitif yönde ($I=301;p<0.5$); ilişki olduğu gör÷lmektedir.

Psikolojik sağamlık kavramının alt boyutu olan Kişisel Yeterlilik ile Kùltürel Sermaye alt boyutu olan Kùltürel Bilinç kavramı arasında orta düzeyde ve Pozitif yönde ($I=449;p<0.5$); ilişki olduğu gör÷lmektedir.

Psikolojik sağamlık kavramının alt boyutu olan Kişisel Yeterlilik ile Kùltürel Sermaye alt boyutu olan Kùltürel Çeşitlilik kavramı arasında orta düzeyde ve Pozitif yönde ($I=313;p<0.5$); ilişki olduğu gör÷lmektedir.

Psikolojik sağamlık kavramının alt boyutu olan Kontrol ile Girişimcilik eğiliminin alt boyutu olan Yenilikçilik ve Proaktiflik kavramı arasında orta düzeyde ve Pozitif yönde ($I=389;p<0.5$); ilişki olduğu görölmektedir.

Psikolojik sağamlık kavramının alt boyutu olan Kontrol ile Girişimcilik eğiliminin alt boyutu olan Risk Alma kavramı arasında zayıf düzeyde ve Pozitif yönde ($I=305;p<0.5$); ilişki olduğu görölmektedir.

Psikolojik sağamlık kavramının alt boyutu olan Kontrol ile Kültürel Sermaye alt boyutu olan Katılım kavramı arasında orta düzeyde ve Pozitif yönde ($I=350;p<0.5$); ilişki olduğu görölmektedir.

Psikolojik sağamlık kavramının alt boyutu olan Kontrol ile Kültürel Sermaye alt boyutu olan Kültürel Potansiyel kavramı arasında güçlü ve pozitif yönde ($I=530;p<0.5$); ilişki olduğu görölmektedir.

Psikolojik sağamlık kavramının alt boyutu olan Kontrol ile Kültürel Sermaye alt boyutu olan Entelektüel Birikim kavramı arasında düşük düzeyde ve pozitif yönde ($I=292;p<0.5$); ilişki olduğu görölmektedir.

Psikolojik sağamlık kavramının alt boyutu olan Kontrol ile Kültürel Sermaye alt boyutu olan Kültürel Bilinç kavramı arasında orta düzeyde ve pozitif yönde ($I=416;p<0.5$); ilişki olduğu görölmektedir.

Psikolojik sağamlık kavramının alt boyutu olan Kontrol ile Kültürel Sermaye alt boyutu olan Kültürel Çeşitlilik kavramı arasında orta düzeyde ve pozitif yönde ($I=330;p<0.5$); ilişki olduğu görölmektedir.

Girişimcilik eğiliminin alt boyutu olan Yenilikçilik ve Proaktiflik ile Girişimcilik eğiliminin alt boyutu olan Risk Alma kavramı arasında orta düzeyde ve pozitif yönde ($I=478;p<0.5$); ilişki olduğu görölmektedir.

Girişimcilik eğiliminin alt boyutu olan Yenilikçilik ve Proaktiflik ile Kültürel Sermaye alt boyutu olan Katılım kavramı arasında orta düzeyde ve pozitif yönde ($I=337;p<0.5$); ilişki olduğu görölmektedir.

Girişimcilik eğiliminin alt boyutu olan Yenilikçilik ve Proaktiflik ile Kültürel Sermaye alt boyutu olan Kültürel Potansiyel kavramı arasında orta ve pozitif yönde ($I=448;p<0.5$); ilişki olduğu görölmektedir.

Girişimcilik eğiliminin alt boyutu olan Yenilikçilik ve Proaktiflik ile Kültürel Sermaye alt boyutu olan Entelektüel Birikim kavramı arasında düşük düzeyde ve pozitif yönde ($I=263;p<0.5$); ilişki olduğu görölmektedir.

Girişimcilik eğiliminin alt boyutu olan Yenilikçilik ve Proaktiflik ile Kültürel Sermaye alt boyutu olan Kültürel Bilinç kavramı arasında orta düzeyde ve pozitif yönde ($I=410;p<0.5$); ilişki olduğu görölmektedir.

Girişimcilik eğiliminin alt boyutu olan Yenilikçilik ve Proaktiflik ile Kültürel Sermaye alt boyutu olan Kültürel Çeşitlilik kavramı arasında orta düzeyde ve pozitif yönde ($I=318;p<0.5$); ilişki olduğu görölmektedir.

Girişimcilik eğiliminin alt boyutu olan Risk Alma ile Kültürel Sermaye alt boyutu olan Katılım kavramı arasında orta düzeyde ve pozitif yönde ($I=338;p<0.5$); ilişki olduğu görölmektedir.

Girişimcilik eğiliminin alt boyutu olan Risk Alma ile Kültürel Sermaye alt boyutu olan Kültürel Potansiyel kavramı arasında orta ve pozitif yönde ($I=347;p<0.5$); ilişki olduğu görölmektedir.

Girişimcilik eğiliminin alt boyutu olan Risk Alma ile Kültürel Sermaye alt boyutu olan Entelektüel Birikim kavramı arasında düşük düzeyde ve pozitif yönde ($I=253;p<0.5$); ilişki olduğu görölmektedir.

Girişimcilik eğiliminin alt boyutu olan Risk Alma ile Kültürel Sermaye alt boyutu olan Kültürel Bilinç kavramı arasında zayıf düzeyde ve pozitif yönde ($I=287;p<0.5$); ilişki olduğu görölmektedir.

Girişimcilik eğiliminin alt boyutu olan Risk Alma ile Kültürel Sermaye alt boyutu olan Kültürel Çeşitlilik kavramı arasında zayıf düzeyde ve pozitif yönde ($I=131;p<0.5$); ilişki olduğu görölmektedir.

Kültürel Sermaye alt boyutu olan Katılım ile Kültürel Sermaye alt boyutu olan Kültürel Potansiyel kavramı arasında orta ve pozitif yönde ($I=471;p<0.5$); ilişki olduğu görölmektedir.

Kültürel Sermaye alt boyutu olan Katılım ile Kültürel Sermaye alt boyutu olan Entelektüel Birikim kavramı arasında yüksek düzeyde ve pozitif yönde ($I=508;p<0.5$); ilişki olduğu görölmektedir.

Kültürel Sermaye alt boyutu olan Katılım ile Kültürel Sermaye alt boyutu olan Kültürel Bilinç kavramı arasında yüksek düzeyde ve pozitif yönde ($I=500;p<0.5$); ilişki olduğu görülmektedir.

Kültürel Sermaye alt boyutu olan Katılım ile Kültürel Sermaye alt boyutu olan Kültürel Çeşitlilik kavramı arasında orta düzeyde ve pozitif yönde ($I=340;p<0.5$); ilişki olduğu görülmektedir.

Kültürel Sermaye alt boyutu olan Kültürel Potansiyel ile Kültürel Sermaye alt boyutu olan Entelektüel Birikim kavramı arasında orta düzeyde ve pozitif yönde ($I=375;p<0.5$); ilişki olduğu görülmektedir.

Kültürel Sermaye alt boyutu olan Kültürel Potansiyel ile Kültürel Sermaye alt boyutu olan Kültürel Bilinç kavramı arasında yüksek düzeyde ve pozitif yönde ($I=574;p<0.5$); ilişki olduğu görülmektedir.

Kültürel Sermaye alt boyutu olan Kültürel Potansiyel ile Kültürel Sermaye alt boyutu olan Kültürel Çeşitlilik kavramı arasında orta düzeyde ve pozitif yönde ($I=493;p<0.5$); ilişki olduğu görülmektedir.

Kültürel Sermaye alt boyutu olan Entelektüel Birikim ile Kültürel Sermaye alt boyutu olan Kültürel Bilinç kavramı arasında orta düzeyde ve pozitif yönde ($I=416;p<0.5$); ilişki olduğu görülmektedir.

Kültürel Sermaye alt boyutu olan Entelektüel Birikim ile Kültürel Sermaye alt boyutu olan Kültürel Çeşitlilik kavramı arasında orta düzeyde ve pozitif yönde ($I=361;p<0.5$); ilişki olduğu görülmektedir.

Kültürel Sermaye alt boyutu olan Kültürel Bilinç ile Kültürel Sermaye alt boyutu olan Kültürel Çeşitlilik kavramı arasında orta düzeyde ve pozitif yönde ($I=439;p<0.5$); ilişki olduğu görülmektedir.

4.1.10. Aracılık analizleri

Aracılık analizinin gerçekleştirilmesi sürecinde Hayes'in (2018) prosedürü takip edilmiştir. Aracılık analizi SPSS Process 2.16.3 paket programındaki 4 numaralı modelin kullanımı ile gerçekleştirilmiştir. Hayes (2018) 'e göre değişkenler arasında aracılık ilişkisinin olabilmesi için Baron ve Kenny'nin (1986) bahsettiği üzere tüm değişkenler arasındaki anlamlı ilişkiler ve etkiler olmasına gerek yoktur. Bazı araştırmalara göre değişkenler arasındaki ilişki anlamlı olmasa bile aracılık analizleri anlamlı sonuçlar verebilir (Hayes, 2018; Preacher ve Selig, 2012). Bu nedenle ilişkilerin

diğer değişkenler aracılığı ile gölgelenmesini engellemek amacı ile Hayes (2018) 'in süreci takip edilmiştir. Diğer yandan hipotez testleri için yeniden örnekleme tekniği (Bootstrap) kullanılmaktadır. Araştırmada 5000 yeniden örnekleme prosedürü tercih edilmiştir. Güven aralığı değerinin (CI) (%95 güven aralığında) 0 içermemesi gerekmektedir (Hayes, 2018). SPSS Process 2.16 makrosu ile yapılan aracılık analizi sonuçları Tablo 4.29. da yer almaktadır.

Tablo 4.29. Aracılık Analizi Sonuçları

Değişkenle r	R2	P	B	P	LLCI	ULCI	Hipotez
Psikolojik Sağlamlık	0,356 3	0,000 0	0,550 7	0,0000	0,4599	0,6414	H1: desteklend i
Kültürel Sermaye			1,396 1	0,0000	1,0322	1,7599	
Psikolojik Sağlamlık	0,299 2	0,000 0	0,347 2	0,0000	0,2116	0,4829	
Kültürel Sermaye			0,325 3	0,0000	0,1783	0,4723	
Girişimcilik Eğilimi			1,105 9	0,0000	0,6237	1,5882	
Kültürel Sermaye	0,229 9	0,000 0	0,549 9	0,0000	0,4265	0,6734	H2: desteklend i
Girişimcilik Eğilimi			1,677 8	0,0000	1,2307	2,1249	

Tablo 4.29.(Devamı) Aracılık Analizi Sonuçları							
Psikolojik Sağlamlık	0,247 4	0,000 0	0,526 4	0,0000	0,4138	0,6389	H3: desteklend i
Girişimcilik Eğilimi			1,560 1	0,0000	1,1088	2,0114	
x→m→y (Dolaylı Etki)			Etki	BootS E	BootLLC I	BootULC I	
Psikolojik Sağlamlık→Kültürel Sermaye→Girişimcilik Eğilimi			0,179 1	0,0535	0,8070	0,2943	H4: desteklend i

Aracılık analizinden elde edilen bulgulara göre psikolojik sağlamlığın kültürel sermayeyi açıklama düzeyi %35,6'dır. Psikolojik sağlamlığın, kültürel sermayeyi olumlu yönde ($B = 0,5507$) etkilediği belirlenmiştir. Psikolojik sağlamlığın kültürel sermaye üzerinde anlamlı bir etkisi vardır ($LLCI = 0,4599$, $ULCI = 0,6414$). Tespit edilen bulgulara göre H1 hipotezi desteklenmiştir.

Psikolojik sağlamlık ve kültürel sermayenin girişimcilik eğilimini açıklama düzeyi %29,9'dur. Psikolojik sağlamlığın girişimcilik eğilimine etkisi (0,3472) pozitif yöndedir. Kültürel sermayenin girişimcilik eğilimine dolaylı yoldan etkisi de (0,3253) pozitif yöndedir. Ortaya çıkan etki anlamlıdır ($LLCI = 0,2116$, $ULCI = 0,4829$; $LLCI = 0,1783$, $ULCI = 0,4723$).

Kültürel sermayenin girişimcilik eğilimini doğrudan açıklama düzeyi %22,9'dur. Söz konusu etki pozitif yöndedir ($B = 0,5499$). Kültürel sermayenin girişimcilik eğilimini açıklama düzeyi anlamlı görülmüştür ($LLCI = 0,4265$, $ULCI = 0,6734$). Ortaya çıkan bulgular ışığında H2 hipotezi desteklenmiştir.

Psikolojik sağlamlığın girişimcilik eğilimini açıklama düzeyi %24,7'dir. Ortaya çıkan etki (0,5264) pozitif yöndedir. Psikolojik sağlamlığın girişimcilik eğilimi açıklama düzeyi anlamlı bulunmuştur ($LLCI = 0,4138$, $ULCI = 0,6389$). Bu doğrultuda H3 hipotezi desteklenmiştir.

Psikolojik sağlamlığın, girişimcilik eğilimine etkisinde kültürel sermayenin aracılık rolünün test edildiği modelin etki değeri 0,1791 olarak belirlenmiştir. Bu katsayı pozitifdir. Aracılık rolünün güven aralığının (BootLLCI= 0,8070, BootULCI= 0,2943) 0 değeri içermediği görölmektedir. Bu bulgular ışığında H4 hipotezi desteklenmiştir.

Bulgular genel anlamda değerdendirildiği zaman, psikolojik sağlamlık arttıkça kültürel sermayenin arttđı, psikolojik sağlamlık ve kültürel sermaye değışkenleri arttıkça girişimcilik eğiliminin de arttđı görölmüştür. Kültürel sermaye seviyesi arttıkça girişimcilik eğiliminde önemli düzeyde artış görölmüştür. Son olarak psikolojik sağlamlığın girişimcilik eğilimini artırırken kültürel sermayenin bu ilişkide aracı role sahip olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak psikolojik sağlamlığın girişimcilik eğilimi üzerine doğrudan etkisi bulgulanmış ve kültürel sermayenin bu ilişkiyi güçlendirici bir etkisi görölmüştür.

Araştırmanın analiz sonuçları dikkate alındığı zaman, hipotezlerin desteklenme/desteklenmeme durumu Tablo 4.30.'da göröldüğu gibi gerçekteşmektedir.

Tablo 4.30. Hipotezlerin Değerlendirilmesi

Hipotezler	Sonuç
H ₁ Psikolojik sağlamlığın kültürel sermaye üzerinde pozitif yönlü etkisi vardır.	Desteklendi
H ₂ Kültürel sermayenin girişimcilik eğilimi üzerinde pozitif yönlü etkisi vardır.	Desteklendi
H ₃ Psikolojik sağlamlığın girişimcilik eğilimi üzerinde pozitif yönlü etkisi vardır.	Desteklendi
H ₄ Psikolojik sağlamlığın girişimcilik eğilimine etkisinde kültürel sermayenin aracılık rolü vardır.	Desteklendi

BEŞİNCİ BÖLÜM

5.1. ARAŞTIRMA SONUÇLARI VE ÖNERİLER

5.1.1. Araştırma sonuçları

Psikolojik sağlık, kültürel sermaye ve girişimcilik kavramları son zamanlarda üzerinde durularak, incelenen konuların başında yer almaktadır. Bireyler yaşamları boyunca ister iş hayatları olsun, ister eğitim hayatları olsun, isterse de normal günlük yaşamları olsun her zaman olumsuz olaylarla ve koşullarla karşı karşıya kalabilmektedirler. Bu olumsuz olay ve durumlardan başa çıkabilmeleri için psikolojik sağlamlığa sahip olmalıdırlar. Ancak sağlam bir psikolojiye sahip olduklarında iyi kararlar alıp, sağlıklı bir yaşam sürdürebilmektedirler. Sağlıklı kararlar verdiklerinde ise eğer kendilerine uygun hissedersen, girişimciliğe ilk adımı atabilecek cesareti gösterip, gelişebilecekler ve özellikle öğrenciler mezuniyet sonrası işsizlik sıkıntısı çekmeyeceklerdir. Kültürel sermaye, bireyin sahip olduğu öncesinde yaşadığı toplumun değerlerini barındıran bireyi şekillendiren değer yargılarıdır. Bu değerler sayesinde birey kendi yapısına uygun girişimsel faaliyetlerde bulunmaktadır.

Üniversitede eğitim gören öğrenciler okudukları bölüme veya yakın bir iş alanına göre kendi iş yerlerini ve işlerini oluşturmak istemektedirler. Genellikle işletme okuyan öğrenciler girişimci olmak ister diye bir kanı vardır. Aslında girişimci olmak sadece işletme eğitimi alan öğrenciler değil eğitim almamış ve çıraklıktan bir iş yerinde çalışanlarda da girişimci olmak isteyen bireyler bulunabilmektedir. Örneğin bilgisayar mühendisliği okuyan bir üniversite öğrencisi bilgisayar sektöründe girişimde bulunmak isteyebilir veya yakın bir alanda girişimde bulunabilir. Amaç burada bireyi girişimci olmaya iten etkenlerden psikolojik sağlık ve kültürel sermayenin doğrudan veya dolaylı etkili olup olmamasının araştırılmasıdır. Çünkü girişimcilik risk, cesaret, yaratıcılık vb. pek çok kişilik özelliği gerektirmektedir. Bunlara da bireyin yetiştiği ortam edindiği kültürel sermaye ve psikolojik sağlamlığının etki edebilme ihtimalini belirleme ve bu yönde öneriler geliştirme isteği araştırmanın çıkış noktasını oluşturmuştur.

Yapılan bu çalışmada üniversite eğitimi alan öğrencilerin sahip olduğu psikolojik sağlık düzeylerinin girişimci olma eğilimlerine kültürel sermayenin etkisinin olup olmadığının araştırılması amaçlanmıştır. Bu kapsamda yapılan araştırma Harran Üniversitesi'nde eğitim gören 261 üniversite lisans öğrencisi arasında seçim yapılmıştır.

Bu üniversitede öğrenim gören aynı ya da farklı yaş gruplarında ve aynı veya farklı bölümlerdeki öğrencilerden oluşan üniversite öğrencilerine elden dağıtılarak anket yöntemi uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 25 paket programı ve SPSS Process v2.16.3 makrosundan faydalanılmıştır. Faktör ve güvenilirlik analizleri, tanımlayıcı istatistikler ve korelasyon analizleri SPSS 25 paket programı üzerinden yapılmıştır. Aracılık analizi için ise SPSS Process v2.16.3 makrosu kullanılmıştır. Verilerin analizi yapılırken öncelikli olarak faktör ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Faktör ve güvenilirlik analizleri değerlendirilirken Hair vd. (2014) tarafından belirtilen kriterlere temel alınmıştır. Yüz yüze ve google form şeklinde dijital anketler vasıtasıyla yapılan anketler dört bölümden oluşmaktadır. Anketin birinci bölümünde; Üniversite öğrencilerinin sosyo demografik özelliklerini (cinsiyet, medeni durum, kardeş sayısı, baba eğitim durumu, anne eğitim durumu, bireyin ve ebeveynlerin aylık durumları, sınıfı, üniversite öncesi hayatını nerede geçirdiği, girişimcilik ile ilgili ders alıp-alınmaması, daha önce girişimci deneyimi olup- olmaması, ailede girişimci olup-olmaması ve kendi işini kurmak isteyip- istememesi,) ölçmeye yarayan sorular bulunmaktadır. İkinci bölümünde bireyin girişimcilik eğilimlerini ölçmeye yarayan Linan ve Chen'in (2005) tarafından geliştirilen, 10 soru kökünden meydana gelen sorular bulunmaktadır. Üçüncü bölümde ise Avcı ve Yaşar (2014) tarafından kültürel sermaye yeterliliklerini belirlemek amacıyla geliştirilen 30 maddelik kültürel sermaye ölçeği kullanılmıştır. Dördüncü bölümde de Connor ve Davidson (2003) tarafından geliştirilen ve Kararımak (2010) tarafından uyarlama çalışması gerçekleştirilen 25 maddeden oluşmuş psikolojik sağlamlık ölçeği kullanılmıştır. Araştırmadaki anket soruları beşli Likert ölçeklerinden meydana gelmiştir.

Araştırmaya katılan kişilerin cinsiyet dağılımlarına bakıldığında 156 kadın ve 105 erkek olduğu görülmektedir. Katılımcılardaki bu orana bakıldığında kadınların erkeklerden fazla olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan kişilerin medeni durumlarına bakıldığında 245 kişi bekar ve 16 kişi ise erkek olduğu görülmektedir. Bu oranlar ise katılımcıların çoğunluğunun bekar kişilerden oluştuğunu göstermektedir.

Araştırmaya katılanların büyük çoğunluğunun yani 215 kişinin 3 ve üstü kardeş sayısına sahip olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılanlardan tek çocuklu yani hiç kardeşi bulunmayanların sayısının ise 2 kişi olarak en az kişileri olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin baba eğitim durumlarının dağılımına bakıldığında 99 kişi ile en fazla olduğu eğitim seviyesi ilkokul mezunlarının olduğu görülmektedir. Yüksek lisans/ Doktora eğitimi almış kişilerin ise 5 kişi ile en az sayıyı oluşturduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin anne eğitim durumlarının dağılımına bakıldığında 73 kişi ile en fazla olduğu eğitim seviyesi ilkokul mezunlarından olduğu görülmektedir. 2 kişi ile yüksek lisans/ Doktora eğitimi almış kişilerin en az kişileri oluşturduğu görülmektedir.

Araştırmada 5001-10000 TL arası maaş alan ebeveynlerin 98 kişi ile katılımcıların çoğunluğunu oluşturduğu görülmektedir. 15001-20000 TL arasında aylık alan ebeveynlerin ise 15 kişi ile en az sayıyı oluşturduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin aylık gelirlerine bakıldığında 208 kişi ile çoğunluğun 2000 TL ve altı aylık gelirlerinin olduğu, 8 kişi ile de 4001-6000TL aylık gelirleri olanların ise en az sayıda olduğu görülmektedir.

Araştırmada üniversiteye başlamadan önce üniversite öğrencilerinin 96 kişi ile çoğunluğunun il merkezlerinde yaşadığı 45 kişi ile de en az kişinin ise köy-kasabada yaşadığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin 162 kişi ile çoğunluğunun 1. sınıfta öğrenim gördükleri ve 13 kişi ile de hazırlık sınıfında en az kişinin eğitim aldığı görülmektedir.

Araştırma sonucuna göre 222 kişi ile öğrencilerin büyük bir miktarı daha önce girişimcilğe yönelik ders veya kurs almadığı görülmektedir.

Araştırma sonucuna göre 226 kişi ile öğrencilerin büyük bir miktarı daha önce bir girişimcilik deneyimi olmadığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin 215 kişi ile büyük çoğunluğunun ailesinde girişimci bulunmadığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin 230 kişi ile büyük çoğunluğunda kendi işini kurma fikri bulunmaktadır.

Araştırmada kullanılan değişkenlerin (Psikolojik Sağlamlık, Kültürel Sermaye ve Girişimcilik eğilimi) meydana getiren ifadeler -1,5 ile +1,5 arasında değer aldıklarından normal dağılım gösterdiği belirlenmiş ve parametrik analizlere uygun görülmüştür.

Araştırmada yapılan güvenirlik analiz sonuçlarına göre Psikolojik Sağlamlık, Kültürel Sermaye ve Girişimcilik eğilimi güvenirlik düzeyi yüksek bulunmuştur.

Yapılan analizler sonucunda psikolojik sağlamliğın kültürel sermaye üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu(H1 hipotezi), kültürel sermayenin girişimcilik eğilimini açıklama düzeyi anlamlı bulunduğu (H2 hipotezi). Psikolojik sağlamliğın girişimcilik eğilimi üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu (H3 hipotezi) ve psikolojik sağlamliğın, girişimcilik eğilimine etkisinde kültürel sermayenin aracılık rolünü olduğu belirlenmiştir (H4 hipotezi). Dolayısıyla H1,H2,H3H,H4 hipotezlerinin sağlandığı grlmştir.

5.1.2. Araştırma kısıtları ve neriler

Araştırmanın kısıtlarına bakıldığında ilk olarak Harran niversitesi'nde öğrenim gören lisans öğrencilerden oluşması söylenebilir. Bu niversiteden seçilen öğrencilerin sayılarının 261 ile sınırlı kalması araştırmanın genellenebilirliğini düşürmektedir. Yapılan çalışmada anketlerdeki soruların öğrenciler tarafından doğru okunup, doğru anlaşılıp, öğrenciler tarafından idrak edilip doğru ve samimi cevaplar verdikleri varsayılmıştır. Anket alışması yapılırken 6 şubat 2023 tarihinde Türkiye'de gerçekleşen deprem felaketi sonucunda yazılı yapılan anketlerin kalan kısımları üniversitelerin uzaktan eğitime geçilmesiyle google form şeklinde dijitale çevrilerek yapılmaya çalışılmış fakat önceki sayıda pek bir değişiklik olmamıştır. Elde edilen sayı ile analizler incelendiğinde güvenilirliğin sağlandığı tespit edilip çalışmaya devam edilmiştir.

Gelecek çalışmalarda bu ve benzeri konulardaki çalışmalar için katılımcı sayılarının artırılarak daha fazla kişiye ulaşılması araştırmanın genellenebilir olma özelliğini arttıracaktır. Araştırmada kullanılan değişkenlerin niversite sayısı artırılarak ülke bazında daha kapsamlı bir incelemeye tabi tutulması da gelecek araştırmacılar için önerilebilir. Bu araştırmada psikolojik sağlamlık ve kültürel sermayenin girişimcilik üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir. Kültürel sermayenin ise psikolojik sağlamliğın girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisini arttırıcı rolü kanıtlanmıştır.

lke ekonomisi için önemli bir yere sahip olduğundan dolayı girişimcilik konusu seçilmiştir. Öğrencilerin mezuniyet sonrası işsizlik sıkıntıları, herhangi bir özel sektöre çalışan olarak başladıklarında aldıkları düşük maaş, kamuda ise atanma problemleri gibi sebepler ile girişimciliğe olan eğilimleri ele alınmak istenmiştir. Bu eğilimler üzerinde etkisi olabilecek değişkenler olarak ise kültürel sermaye ve psikolojik sağlamlık seçilmiştir. Çünkü girişimcilik risk, cesaret, yaratıcılık vb. pek çok kişilik özelliği

gerektirmektedir. Bunlara da bireyin yetiştiği ortam edindiği kültürel sermaye ve psikolojik sağlamlığının etki edebilme ihtimalini belirleme ve bu yönde öneriler geliştirme isteği araştırmanın çıkış noktasını oluşturmuştur. Araştırma sonucuna bakıldığında psikolojik sağlamlığın girişimciliği pozitif yönde etkilediği görülmektedir. Psikolojik sağlamlık arttıkça girişimcilik de artmaktadır. O halde psikolojik sağlamlığı artırıcı çözüm önerileri üzerinde durmamız gerekmektedir. Örnek olarak üniversitelerde öğrencilere yönelik kişisel gelişim seminerleri/kursları açılabilin veya öğrencilere psikolojik danışma destek imkânları artırılabilir. Kültürel sermayenin aracı değişken olarak bu etkiyi arttırdığı görülmüştür. Bu yüzden kültürel sermayenin gelişimine yönelik okullarda farklı sosyal etkinlikler, oyunlar, yarışmalar vb. düzenlenebilir.

Araştırmada önemli olan diğer bir bulguda şöyledir: Öğrencilerin çoğunluğu girişimci olmak istemekte ama buna yönelik herhangi bir faaliyete girilmediği görülmektedir. Buradan yola çıkarak öğrencilerin girişimcilik eğilimini artırmak için üniversitelerde eğitim verilebilir. Örneğin girişimciliği desteklemek için ülkemizde KOSGEB programları yürütülmektedir. Okulda öğrencilere bu programından nasıl yararlanılacağı ve başvururken nelere dikkat edileceği, nasıl başvuru yapılacağı gibi konular bir ders içeriğinde işlenebilir. KOSGEB vb. programlara yönelik öğrencilere eğitim öğrencilere bir yol haritası sunulmuş olacağından girişimci birey sayısında artış olacağı düşünülmektedir.

Kariyer fuarları düzenlenip öğrencilerin bu fuarlara katılımı teşvik edilebilir veya iş insanlarıyla etkileşimi artırmak için programlar düzenlenebilir. Bu sayede girişimcilerle yüz yüze network kurma imkânı oluşan öğrencilerin, kültürel sermayeleri gelişirken aynı zamanda girişimci bireylerin tecrübelerinden faydalanma imkânları olabilecektir.

KAYNAKÇA

- Akar, A. (2018). Psikolojik sağamlık programının ergenlerin psikolojik sağamlık Düzeyine etkisi. (Yayınlanmış Doktora Tezi), Maltepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Akın, A. (2010). İnsan sermayesi kaynakları açısından girişimci özellikleri (Anadolu Girişimcileri üzerine bir araştırma. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 26(1), 8-22.
- Arıkan, S. (2002). Girişimcilik Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular, Ankara, Siyasal Kitabevi.
- Arslan, G. (2015). Ergenlerde Psikolojik Sağamlık: Bireysel Koruyucu Faktörlerin Rolü, Turkish Psychological Counseling and Guidance journal, 5 (44), 73-82. <https://dergipark.org.tr/en/pub/tpdrd/issue/42746/515949>
- Ateş, A. (2020). 2010 ve 2020 Yılları Arasında Kültürel Sermaye ile İlgili Tamamlanmış Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. Eğitim Felsefesi ve Sosyolojisi Dergisi, 1(1), 35-53. doi: 10.29329/jeps.2020.284.3
- Avcı, C. (2021). Kültürel Sermaye ve Bileşenleri: Şırnak Üniversitesi Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü Öğrenci Profiline Belirlenmesi. Gastronomi Araştırmaları (pp.157-166), Çizgi Kitabevi, Konya
- Avcı, Y. E. (2014). Kültürel Sermaye Ölçeği: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. International Journal of Social Science Research, 3 (1) , 0-0. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ijsresearch/issue/32887/365337>
- Avcı, Y. E. (2015). Öğretmenlerin kültürel sermaye yeterliklerinin incelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Avcı, Y. E. & Yaşar, M. (2014). Kültürel Sermaye Ölçeği Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. International Journal of Social Science Research, 3(1), 65–73.
- Başar, M. (2004). “Girişimcilik ve Girişimcinin Özellikleri”, içinde Yavuz Odabaşı (ed.) Girişimcilik, Eskişehir, Açık Öğretim Fakültesi Yayını No:824.
- Bıyıkbeyi, T. & Taşlıyan, M. (2020). Psikolojik Güçlendirme İle Benimsenmiş Ulusal Kültür Değerleri Arasındaki İlişki: İstanbul İlinde Bir Alan Araştırması. The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences, 6(1), 124-140. DOI: 10.34137/jilses.540450
- Bourdieu, P. (2010). Sermaye Biçimleri. Sosyal Sermaye Kuram Uygulama Eleştirisi (Derleyenler: Mehmet Murat Şahin ve Ahmet Zeki Ünal) (Tercüme: Mehmet M. Şahin). İstanbul: Değişim Yayınları, s. 45-75.
- Bozkurt, Ö. (2007). “Girişimcilik Eğiliminde Kişilik Özelliklerinin Önemi”, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 1(2), s.93–111.
- Bozkurt, Ö. Ç. & Alparslan, A. M. (2013). Girişimcilerde bulunması gereken özellikler ile girişimcilik eğitimi: girişimci ve öğrenci görüşleri. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi.
- Ceylan, A. ve Demircan, N. (2001). “Girişimciliği Etkileyen Faktörler İle Girişimci Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Bir Araştırma”, 9. Yönetim Ve Organizasyon Kongresi Bildirileri, 24–26 Mayıs, s.827–840.
- Cohen, J. (1988). Statistical power analysis for the behavioral sciences (2nd ed.) Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

- Coleman, S. (2000). Access to capital and terms of credit: A comparison of menand women-owned small businesses. *Journal of small business management*, 38(3), 37.
- Covin, J. G. & Slevin, D. P. (1989). Strategic management of small firms in hostile and benign environments. *Strategic management journal*, 10(1), 75-87.
- Çakır, F. & Tekin Çetin, N. (2022). Sosyolojik ekseninde kültürel diplomasi ve çeviri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (26), 1155-1190. DOI: 10.29000/rumelide.1074134.
- Çelik, A. ve Akgemci, T. (1998). Girişimcilik Kültürü ve KOBİ'ler, Konya, Nobel Yayın Dağıtım.
- Çiçek, B. (2016) .Girişimcilik dersinin öğrencilerin girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisi: Muş Alparslan üniversitesi iibf 'de bir araştırma.
- Çiçek, B. & Karakaş, Y. E. (2020). Girişimcilerin gözünden girişimciliği etkileyen içsel ve dışsal faktörler. *OPUS International Journal of Society Researches*, 15(23), 1849-1884.
- Çiftçi, İ. (2020). Spor Bilimlerinde Sosyal Kültürel Sermaye ve Girişimcilik. *Akademisyen Kitabevi*.
- Davis, D, Morris, M. ve Allen, J. (1991). Perceived Environmental Turbulence and Its Effect on Selected Entrepreneurship, Marketing, and Organizational Characteristics in Industrial Firms. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 19(1), 4351.
- Demir, S. & Bakan, İ. (2015). Girişimcilikte başarı faktörleri ve başarısızlık nedenleri. *Girişimcilik KOBİ'ler ve Strateji*, Ankara: Gazi Kitabevi.
- Dolek, O. (2021). Kültürel Sermayenin Konuşmanın Duyuşsal Nitelikleri Üzerindeki Rolü. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22 (2), 683-694. DOI: 10.17494/ogusbd.1042284
- Dursun, O. (2018). Toplum Pierre Bourdieuile Düşünmek. *Yeditepe Üniversitesi Global Media Journal- TR Edition*, vol.8, no.16.
- Efeoğlu, I. E., Pekkan, N. Ü., Ciritci, S., & Çanşalı, T. (2016). Girişimcilik eğitiminde yeni metotlar: Girişimcilik oyunu örneği. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 8(2), 17-26.
- Fiş, A. M. & Wasti, S. A. (2009). Örgüt kültürü ve girişimcilik yönelimi ilişkisi. *METU Studies In Development (Muhan Soysal Special Issue)*, 35, 127-164.
- Gizir, C. A. (2004). Akademik sağlamlık: Yoksulluk içindeki sekizinci sınıf öğrencilerinin akademik başarılarına katkıda bulunan koruyucu faktörlerin incelenmesi. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Gizir, C. (2007). Psikolojik sağlamlık, risk faktörleri ve koruyucu faktörler üzerine bir derleme çalışması. *Turkish Psychological Counselingand Guidance Journal*, 3(28), 113-128.
- <https://acikerisim.erbakan.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12452/8354/TALHA%20KA%c3%87AR.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Gürkan U. (2006). Yılmazlık ölçeği (YÖ): Ölçek geliştirme, güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 39(2), 45-74.
- Güloğlu, B. & Kararımak, Ö. (2010). Üniversite öğrencilerinde yalnızlığın yordayıcısı olarak benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık. *Ege Eğitim Dergisi*, 11 (2), 73-88. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/egeefd/issue/4907/67229>

- Hair, J.F., Jr., Anderson R. E., Tatham R.L. ve Black W.C.(2014). Multivariate data analysis. Macmillan.
- Hair, J.F., Jr., Tomas G, Hult, M, Ringle C.M. & Sarstedt M. (2014). A Primer on Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM), Sage Publications, ISBN 978- 1-4522-1744-4.
- Hava, H.T. ve Ertugut, R. “Girişimci Ruhunun Geliştirilmesi ve Öğrenilmiş çaresizlik Olgusu” Anadolu Uluslararası İktisat Kongresi. 17-19 Haziran 2009, Eskişehir, Türkiye.
- Hırlak, B. (2020). 21. Yüzyılda Örgütsel Davranışta 21 Güncel Yaklaşım(Birinci baskı), Gazi Kitabevi, Ankara
- İrmiş, A. Durak, İ. ve Özdemir, L. (2010). Girişimcilik Kültürü Anadolu Girişimciliğinden Örnekler, Bursa, Ekin Yayınları.
- Kaçar, T. (2022). Öğretmenlerin Psikolojik Sağlamlıkları, Yaşam Becerileri ve Öz-Kontrolleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Master's thesis, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Kararımk, Ö. (2006). Psikolojik Sağlamlık, Risk Faktörleri ve Koruyucu Faktörler. Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal, 3 (26), 129-142.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/tpdrd/issue/21446/229856>
- Kaya, M. & Kaya, M. F. (2013). Sürdürülebilir kalkınmaya yönelik tutum ölçeği geliştirme çalışması. Marmara Coğrafya Dergisi, 0 (28) , 175-193.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/marucog/issue/475/3929>
- Kaygin, E. & Güven, B. (2015). Girişimcilik: Temel Kavramlar, Girişimcilik Türleri, Girişimcilikte Güncel Konular (pp.35-48), Siyah inci Akademi Yayınları, Ankara
- Kristiansen, S. ve Indarti, N. (2004). Entrepreneurial intention among Indonesian and Norwegian students. Journal of Enterprising Culture, 12(01), 55-78.
- Kurt, Y. (2017). İşletme ve Ekonominin Dinamikleri. İçinde U. Ak küçük (Ed.), Business 4th Edition (Atlas Akademik Basın ve Yayın Dağıtım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kutanis, R. Ö. (2006). Girişimci Kadınlar, Sakarya, Değişim Yayınları.
- McClelland, D. C. (1962). Business drive and national achievement. Harvard Business Review, 40(4), 99-112.
- Miller, D. (1983) EO Araştırması Üzerine Bir Düşünce ve Gelecek İçin Bazı Öneriler. Girişimcilik Teorisi ve Uygulaması, 35 (5), 873–894.
<https://doi.org/10.1111/j.1540-6520.2011.00457.x>
- Okay, Ş. & Karahan, M. (2010). “Küçük Ölçekli İşletmelerin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Alan Araştırması: Denizli İli Örneği”, Türkiye Sosyal Araştırmalar dergisi, 14(1), s.292–304.
- Özku, G. ve Dulupçu, M. A. (2007). “Kişisel Gelişimin Girişimci Tipleri Üzerine Etkisi: Antalya – Isparta İllerinde Bir İnceleme”, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 2(2), s.67–92.
- Saygın, M. (2016). Kültürel sermaye, beşerî sermaye ve sosyal sermayenin girişimci kişilik özelliklerine etkisi: İç Anadolu Bölgesi Genç Girişimciler Kurulu örneği.
- Sesen, H. (2013). Personality or environment? A comprehensive study on the entrepreneurial intentions of university students. Education+ training, 55(7), 624-640.
- Steel, W. (1994). Changing the institutional and policy environment for small enterprise development in Africa. Small Enterprise Development, 5(2), 4-9.

- Şahin, E. (2009). “Kadın Girişimcilik Ve Konya İlinde Kadın Girişimcilik Profili Üzerine Bir Uygulama”, SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 11(17), s.287- 309.
- Taşlıyan, M. & Hırlak, B. (2016). Otantik liderlik Psikolojik sermaye, işten ayrılma niyeti ve çalışan performansı arasındaki ilişki: hemşeriler üzerinde bir araştırma. Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi,(56), 92-115. <https://dergipark.org.tr/en/pub/abuhssbd/issue/32964/366310>
- Tabachnick, L.S. (2013). Fidell Using Multivariate Statistics, Pearson, Boston.
- Tavşancıl, E. (2006). Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Toprakçı, M. & Avcı, Y. E. (2021). Öğretmenlerin Kültürel Sermaye Yeterlikleri ile Örgütsel Sosyalleşme Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Iğdır University Journal of SocialSciences, (28).
- Yaşar, M.R. (2016). Yoksulluk, Akademik Başarı ve Kültürel Sermaye İlişkisi. Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6 (11), 202-237. <https://dergipark.org.tr/en/pub/kilissbd/issue/24637/260672>
- Yelkikalan, N. (2007). “21. Yüzyılda Girişimcinin Yeni Özelliği: Duygusal Zekâ”, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 1(2), s.39–51.

EKLER

EK-1 Araştırma Hipotezlerinin Kabul/Red Durumu

Hipotezler No	Hipotezler	Kabul/ Red Durumu
H ₁	Psikolojik sağlamlığın kültürel sermaye üzerinde pozitif yönlü etkisi vardır.	Kabul
H ₂	Kültürel sermayenin girişimcilik eğilimi üzerinde pozitif yönlü etkisi vardır.	Kabul
H ₃	Psikolojik sağlamlığın girişimcilik eğilimi üzerinde pozitif yönlü etkisi vardır.	Kabul
H ₄	Psikolojik sağlamlığın girişimcilik eğilimine etkisinde kültürel sermayenin aracılık rolü vardır.	Kabul

EK 2- Etik Kurul Onay Raporu

Evrak Tarih ve Sayısı: 21.12.2022-E.14665

T.C.
KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
ETİK KURUL KARARLARI

Toplantı Tarihi: 20.12.2022

Toplantı Sayısı: 2022/23

Üniversitemiz Etik Kurulu 20.12.2022 tarihinde Prof. Dr. Muhammet Ruhat YAŞAR başkanlığında toplanarak aşağıdaki kararları almıştır.

Karar: 06

Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Eğitim Bilimleri İşletme Ana Bilim Dalında Dr. Öğr. Üyesi Tuha BİYİKBI:YF'nin danışmanlığını yaptığı 2010851003 numaralı yüksek lisans öğrencisi Müslüm BİTKİN'in "*Psikolojik Sağlamlığın Gelişimsel Eğilimine Etkisinden Kültürel Sermayenin Aracılık Rolü*" başlıklı çalışmasının etik açıdan uygun olduğuna, konunun gereği için Rektörlük Makamına arzına;

Oy birliği ile karar verilmiştir.

Prof. Dr. Muhammet Ruhat YAŞAR Başkan	
Doç. Dr. İbrahim EPEL Başkan Yardımcısı	Prof. Dr. Abdurrahman ÇETİN Üye
Prof. Dr. Halil ALDEMİR Üye	Prof. Dr. M. Fatih KANTER Üye
Prof. Dr. Memet KULE Üye	Dr. Öğr. Üyesi Ebru ÖZTÜRK ÇOPUR Üye

ASLI GİBİDİR.

Prof. Dr. Muhammet Ruhat YAŞAR
Başkan

EK 3- Veri Toplama (Anket) Formu

Değerli katılımcı;

Bu çalışma Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yönetim ve Organizasyon Anabilim Dalı'nda yürütülen bir yüksek lisans tez çalışması kapsamında veri toplamak amacıyla gerçekleştirilmektedir. Analiz sürecinde bireysel bir değerlendirme yapılmayacaktır. Bu nedenle isim belirtilmesine gerek yoktur. Çalışmada toplanan veriler sadece bilimsel amaçla kullanılacak olup, başka kişi veya kurumlarla paylaşılmayacaktır. Anket, gönüllülük esasına dayanmaktadır. Sorulara doğru şekilde cevap vermeniz hem çalışmanın güvenilirliği hem de problemlere çözüm üretebilmemiz açısından önemlidir. Lütfen ifadeleri okuyup, sizi en iyi yansıttığını düşündüğünüz karşılığı işaretleyerek anketi cevaplayınız. Zaman ayırarak bu araştırmaya katıldığınız için çok teşekkür ederiz.

Dr. Öğr. Üyesi Tuba BIYIKBEYİ

Müslüm BİTKİN
Yüksek Lisans Öğrencisi

A.Bu bölümde demografik bilgilerinize yönelik sorular yer almaktadır. Lütfen kendinize uygun olan seçenekleri işaretleyiniz. (NOT: Girişimci, ürün ve hizmet üreten, üretip pazarlayan ya da sadece pazarlayan; faaliyetleri sonucu kar ve zarardan doğrudan etkilenen kişidir)

Cinsiyetiniz	()Kadın()Erkek	Sınıfınız	()Hazırlık ()1 ()2 ()3 ()4								
Medeni Durumu	() Evli () Bekar	Okuduğunuz Bölüm	_____								
Girişimcilik ile ilgili ders/kurs vb. aldınız mı?	() Evet () Hayır	Kardeş Sayınız	()Yok () 1 () 2 () 3 ve üzeri								
Herhangi bir iş/staj deneyiminiz var mı?(cevabınız evet ise kaç yıl/ay çalıştınız?)	() Evet () Hayır	Babanızın Eğitim Düzeyi	() Okuma Yazma Bilmiyor () Okur- Yazar () İlk Okul () Ortaokul () Lise () Üniversite ()Yüksek Lisans/Doktora	Annenizin Eğitim Durumu	() Okuma Yazma Bilmiyor () Okur- Yazar () İlk Okul () Ortaokul () Lise () Üniversite () Yüksek Lisans/ Doktora						
Daha önce bir girişimcilik deneyiminiz oldu mu?	() Evet () Hayır	Ebeveynlerin Aylık Gelirleri	()5000 TL ve altı ()5001-10000 TL ()10001-15000 TL () 15001-20.000 TL () 20.001 TL ve üzeri	Ailenizde girişimci var mı?	() Evet () Hayır						
Üniversite öncesinde hayatınızı nerede geçirdiniz? () Köy- Kasaba () İlçe () İl () Büyük şehir	Sizin bireysel olarak aylık geliriniz	() 2000 TL ve altı () 2001-4000TL () 4001-6000 TL () 6001 TL ve üzeri									
		Kendi işinizi kurmak ister misiniz() Evet ()Hayır									
B.Bu bölümde girişimcilik eğilim düzeyini ölçmeye yönelik ifadeler yer almaktadır. Lütfen bu ifadelere ne kadar katıldığınızı aşağıdaki cetvele göre işaretleyiniz. Numaralar olumsuzdan, olumluya gitmektedir 1.Kesinlikle katılmıyorum2.Katılmıyorum3.Kararsızım 4.Katılıyorum 5.Kesinlikle katılıyorum											
R1	Bilmediğim konularda cesaretle girişimde bulunmayı severim.						1	2	3	4	5
R2	Yüksek getiri sağlayacağına inandığım bir şeye çok fazla zaman ayırmaya ve/veya para yatırmayameyilliyim.						1	2	3	4	5

R3	Riskli durumlarda cesur davranma eğilimdeyim.	1	2	3	4	5
Y4	Riskli olsun ya da olmasın, genellikle, standart olmayan yeni ve sıra dışı aktiviteler denemeyi severim.	1	2	3	4	5
Y5	Genel olarak, daha önce kullanılan, denenmiş ve mevcut proje ve yöntemleri ele almak yerine, özgünve eşi benzeri olmayan projeler ve yaklaşımlara daha çok önem veririm.	1	2	3	4	5
Y6	Yeni şeyler öğrenirken herkesin yaptığı gibi yapmaktansa kendime özgü benzersiz bir yöntemdenemeyi tercih ederim.	1	2	3	4	5
Y7	Problem çözerken, başkalarının çoğunlukla kullandıkları yöntemleri kullanmak yerine, farklı veorijinal yaklaşımları tercih ederim.	1	2	3	4	5
P8	Genellikle gelecekte yaşanabilecek problemleri, ihtiyaçları veya değişiklikleri öngörebilirim.	1	2	3	4	5
P9	Projeleri önceden planlama eğilimindeyim.	1	2	3	4	5
P10	Bir projeyi oturup başkasının yapmasını beklemek yerine, onu hızlandırmayı ve üzerinde çalışmayıtercih ederim.	1	2	3	4	5
C. Bu bölümde kültürel sermaye düzeyini ölçmeye yönelik ifadeler yer almaktadır. Lütfen bu ifadelere ne kadar katıldığınızı aşağıdaki cetvele göre işaretleyiniz. Numaralar olumsuzdan, olumluya gitmektedir.						
1.Kesinlikle katılmıyorum 2.Katılmıyorum 3.Kararsızım 4.Katılıyorum 5.Kesinlikle katılıyorum						
1	Çeşitli bilim dallarında bilgi sahibiyim.	1	2	3	4	5
2	Kültürel konularla ilgili objektif araştırmalar yaparım.	1	2	3	4	5
3	Tarihsel bilgiye dayanarak günümüzdeki kültürel değerleri ve olayları değerlendiripöngörüde bulunabilirim	1	2	3	4	5
4	Kültürel olay ve olguları farklı açılardan değerlendirebilirim.	1	2	3	4	5
5	Ulusal ve evrensel kültürel değerlerin farkındayım.	1	2	3	4	5
6	Kültürel olarak sürekli kendimi yenilerim.	1	2	3	4	5
7	Bilimsel dergi ve makaleleri okurum.	1	2	3	4	5
8	Edebiyatla ilgilenirim.	1	2	3	4	5
9	Kültürel çeşitliliğin toplumsal açıdan zenginlik olduğuna inanırım.	1	2	3	4	5
10	Kültürel içerikli kitaplar okurum.	1	2	3	4	5
11	Okuduklarımdan yararlı gördüklerimi günlük hayatımda uygularım.	1	2	3	4	5
12	Kitap alma (ödünç veya satın alma) alışkanlığım vardır.	1	2	3	4	5
13	Her ay düzenli olarak kitap okurum.	1	2	3	4	5

14	Kültürel amaçlı faaliyet ve/veya kurslara katılıyorum.	1	2	3	4	5
15	Toplumsal faaliyetlere gönüllü olarak katılıyorum.	1	2	3	4	5
16	Kültürel faaliyetlere katılımı mümkün kılacak çevreye sahibim.	1	2	3	4	5
17	Gezilere katılıyorum.	1	2	3	4	5
18	Sanat çalışmalarına katılıyorum.	1	2	3	4	5
19	Boş vakitlerimde kültürel çalışmalarla meşgul olurum.	1	2	3	4	5
20	Toplumsal etkinliklere düzenli olarak katılıyorum.	1	2	3	4	5
21	Yaşadığım şehirdeki kültürel faaliyet potansiyelinin farkındayım.	1	2	3	4	5
22	Tiyatro ve/veya sinemaya giderim.	1	2	3	4	5
23	Yaşadığım şehirdeki kültürel değer taşıyan yerleri bilirim.	1	2	3	4	5
24	Müze ve/veya tarihi yerleri ziyaret ederim.	1	2	3	4	5
25	Kültürel hayatı etkileyen bilişim teknolojilerini etkin bir şekilde kullanırım.	1	2	3	4	5
26	Açık ve anlaşılır konuşurum.	1	2	3	4	5
27	Çevremdekilerle sosyal ve medeni ilişkilerim üst düzeydedir.	1	2	3	4	5
28	Toplumu yönlendirebilecek derecede çevremde söz sahibi biriyim.	1	2	3	4	5
29	Akıcı konuşurum.	1	2	3	4	5
30	Çevremde kendini yetiştirmiş, kültürlü bir insan olarak tanınırım.	1	2	3	4	5
D. Bu bölümde psikolojik sağlamlık düzeyini ölçmeye yönelik ifadeler yer almaktadır. Lütfen bu ifadelere ne kadar katıldığınızı aşağıdaki cetvele göre işaretleyiniz. Numaralar olumsuzdan, olumluya gitmektedir.						
1.Kesinlikle katılmıyorum 2.Katılmıyorum 3.Kararsızım 4.Katılıyorum 5.Kesinlikle katılıyorum						
1	Değişiklikler karşısında uyum sağlayabilirim	1	2	3	4	5
2	Stres olduğumda beni rahatlatacak en az bir tane yakın ve güvенеbileceğim ilişkim vardır.	1	2	3	4	5
3	Sorunlarıma açık bir çözüm bulunmadığında, bazen Tanrı ya da kader yardımcı olabilir.	1	2	3	4	5
4	Önüme çıkan her şeyle başa çıkabilirim.	1	2	3	4	5
5	Geçmiş başarılarım, yeni zorluklarla mücadele etmemde bana güven veriyor.	1	2	3	4	5
6	Sorunlarla karşılaştığım zaman olayların komik yönlerini görmeye çalışırım	1	2	3	4	5

7	Stresle mücadele etmek durumunda kalmak, beni daha da güçlendirebilir.	1	2	3	4	5
8	Hastalık, yaralanma ya da benzeri güçlüklerden sonra çabuk normale dönerim.	1	2	3	4	5
9	İyi ya da kötü, her şeyin olmasında belli bir sebep olduğunu düşünürüm	1	2	3	4	5
10	Sonuç ne olacak olursa olsun, elimden gelenin en iyisini yaparım.	1	2	3	4	5
11	Engeller olsa dahedeflerime ulaşacağıma inanırım.	1	2	3	4	5
12	Umutsuz durumlarda bile vazgeçmem.	1	2	3	4	5
13	Kriz ya da stres durumlarında yardım için nereye gideceğimi bilirim	1	2	3	4	5
14	Stres altında dikkatim dağılmaz ve açık bir şekilde düşünebilirim.	1	2	3	4	5
15	Sorunları çözerken bütün kararları başkasının almasına izin vermektense, kendim için başına geçmeyi tercih ederim.	1	2	3	4	5
16	Başarısızlıklar karşısında kolay pes etmem.	1	2	3	4	5
17	Yaşamdaki zorluklarla uğraşmada kendimi güçlü bir insan olarak görürüm.	1	2	3	4	5
18	Gerektiğinde başkalarını etkileyecek zor ya da kimsenin vermek istemediği kararları alabilirim	1	2	3	4	5
19	Üzüntü, korku ve öfke gibi hoş olmayan ve acı verici duygularla baş edebilirim.	1	2	3	4	5
20	Yaşamdaki sorunlarla baş ederken, bazen olayların nedenini bilmeden, varsayımlar üzerinden hareket etmek gerekir	1	2	3	4	5
21	Yaşamdaki amacıma dair güçlü bir duyguya sahibim.	1	2	3	4	5
22	Hayatımın kontrolüne sahip olduğumu hissediyorum.	1	2	3	4	5
23	Zoru severim.	1	2	3	4	5
24	Önüme ne engel çıkarsa çıksın, hedeflerime ulaşmaya çalışırım.	1	2	3	4	5
25	Başarılarımla gurur duyarım.					

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER	
Adı Soyadı	: MÜSLÜM BİTKİN
ORCID	:0000-0001-5823-6276

